

KARLOVA UNIVERZITA

FAKULTA SOCIÁLNYCH VIED

Inštitút komunikačných štúdií a žurnalistiky

Katedra žurnalistiky

Bakalárska práca

2024

Richard Steindl

KARLOVA UNIVERZITA
FAKULTA SOCIÁLNYCH VIED
Inštitút komunikačných štúdií a žurnalistiky
Katedra žurnalistiky

**Porovnanie mediálneho pokrytia majstrovstiev sveta vo
futbale 2010 a 2022 v slovenských médiách**

Bakalárska práca

Autor práce: Richard Steindl

Študijný program: Žurnalistika

Vedúci práce: Mgr. Ondřej Trunečka, Ph.D.

Rok obhajoby: 2024

Vyhlásenie:

1. Vyhlasujem, že som predkladanú prácu vypracoval samostatne a použil iba uvedené pramene a literatúru.
2. Prehlasujem, že práca nebola použitá k získaniu iného titulu.
3. Súhlasím s tým, aby práca bola sprístupnená pre študijné a výskumné účely.

V Prahe dňa: 29.04.2024

Richard Steindl

Bibliografický záznam

STEINDL, Richard. *Porovnanie mediálneho pokrytia majstrovstiev sveta vo futbale 2010 a 2022 v slovenských médiách*. Praha, 2024. 64 s. Bakalárska práca (Bc). Univerzita Karlova, Fakulta sociálnych vied, Institut komunikačných štúdií a žurnalistiky, Katedra žurnalistiky. Vedoucí diplomové práce Mgr. Ondřej Trunečka, Ph.D.

Rozsah práce: 75 092 znakov vrátane medzier

Abstrakt

Bakalárska práca sa zaoberá porovnaním mediálneho pokrytia majstrovstiev sveta vo futbale 2010 v Juhoafrickej republike a 2022 v Katare. Porovnáva ho v dvoch slovenských tlačенých periodikách, v denníku *SME* a v denníku *Šport*. Tieto dve médiá sú zásadnou súčasťou slovenského trhu a šport patrí medzi ich primárne záujmy. Sledované obdobie je prvých 10 dní trvania oboch šampionátov.

Teoretická časť sa venuje športovej žurnalistike a jej vývoju. Ďalej rozoberá spoločenské témy v športe a mediálne pokrývanie vrcholných akcií, medzi ktoré patria aj vybrané futbalové svetové šampionáty. Podrobne opisuje tiež obe majstrovstvá sveta vo futbale, ktoré práca skúma.

V praktickej časti pomocou kvantitatívnej obsahovej analýzy zaraďuje články vo vybraných médiách do vopred určených kategórií. Na základe toho porovnáva, akým témam sa vybrané denníky venovali v týchto obdobiach. Ďalej práca porovnáva nielen témy, ale aj autorov a rozsah, aký médiá venovali majstrovstvám sveta v jednotlivých ročníkoch. Zistené výsledky tak tvoria a porovnávajú komplexné mediálne pokrytie šampionátov vo vybraných slovenských médiách.

Abstract

Bachelor thesis deals with the comparison of the media image of the 2010 World Cup in South Africa and 2022 World Cup in Qatar. It compares it in two Slovak periodicals, in the *SME* newspaper and in the *Šport* newspaper. These two media are a fundamental part of the Slovak market and sport is one of their primary interests. The monitored period is the first 10 days of both championships.

The theoretical part is devoted to sports journalism and its development. It also discusses social issues in sports and media coverage of high-profile events, which includes selected football world championships. It also describes in detail both World Cups, which the work research.

In the practical part, using quantitative content analysis, the work classifies articles in selected periodicals into predetermined categories. Based on this, it compares which topics the selected newspapers covered in these periods. Furthermore, the work compares not only the topics, but also the authors and the scope that the media gave to the World Cups in

individual years. The obtained results thus form and compare a complex media coverage of the championships in selected Slovak media.

Kľúčové slová

Futbal, World Cup, šport, médiá, denník, spoločenské, témy, žurnalistika, Katar

Key words

Football, World Cup, sport, media, daily paper, social, topics, journalism, Qatar

Title

Comparison of media coverage of the 2010 and 2022 FIFA World Cups in Slovak media

Pod'akovanie

Touto cestou by som chcel pod'akovať Mgr. Ondřejovi Trunečkovi, Ph.D. za trpezlivosť, ochotu, odborné pripomienky a cenné rady pri písaní mojej bakalárskej práce.

SCHVÁLENO

Institut komunikačných štúdií a žurnalistiky FSV UK Teze BAKALÁRSKÉ diplomové práce									
TUTO ČASŤ VYPLŇUJE STUDENT/KA:									
Příjmení a jméno diplomantky/diplomanta: Steindl Richard	Razítko podateľny: <table border="1"><tr><td colspan="2">Univerzita Karlova Fakulta sociálních věd</td></tr><tr><td>Došlo dne:</td><td>15-03-2023 -1-</td></tr><tr><td>Čj: 98</td><td>Přilož:</td></tr><tr><td>Přiděleno:</td><td></td></tr></table>	Univerzita Karlova Fakulta sociálních věd		Došlo dne:	15-03-2023 -1-	Čj: 98	Přilož:	Přiděleno:	
Univerzita Karlova Fakulta sociálních věd									
Došlo dne:		15-03-2023 -1-							
Čj: 98		Přilož:							
Přiděleno:									
Imatrikulační ročník diplomantky/diplomanta: 2020/2021									
Fakultní e-mail diplomantky/diplomanta: 18941471@fsv.cuni.cz									
Studijní program/specializace: Žurnalistika									
Název práce v češtině: Srovnání mediálního pokrytí mistrovství světa ve fotbale 2010 a 2022 ve slovenských médiích									
Název práce v angličtině: Comparison of media coverage of the 2010 and 2022 FIFA World Cups in Slovak media									
Předpokládaný termín dokončení (semestr, akademický rok – vzor: ZS 2022/2023) (diplomovou práci je možné obhajovat nejdříve šest měsíců od schválení tezí) ZS 2023/2024									
Základní charakteristika tématu a předpokládaný cíl práce (max. 1000 znaků): Majstrovstvá sveta vo futbale sú významné športové podujatie, ktoré sa koná každé štyri roky. V tejto práci sa zameriam konkrétne na dve majstrovstvá sveta. Tie sa odohrali v roku 2010 v Južnej Afrike a v roku 2022 v Katare. Na šampionáte v Južnej Afrike sa prvý krát predstavila slovenská reprezentácia. Šampionát v Katare sprevádzalo mnoho kontroverzií, od výberu Kataru ako hostiteľa majstrovstiev sveta až po zákaz dýchových kapitánských pásiiek. V porovnaní sa tiež pokúsím ukázať zmeny v športovej žurnalistike a ako sa cez šport venovali médiá spoločenským témam. Cieľom práce je teda porovnať mediálny obraz týchto dvoch šampionátov počas prvých 14 dní ich trvania. Mediálne vyobrazenie budem čerpať konkrétne z dvoch slovenských denníkov. Sú to denník Šport a denník Sme. Denník Šport je relevantný slovenský športový denník a denník SME patrí medzi významné periodiká a pravidelne obsahuje významnú športovú rubriku.									
Předpokládaná struktura práce (rozdělení do jednotlivých kapitol a podkapitol se stručnou charakteristikou jejich obsahu): <ol style="list-style-type: none">1. Úvod: Predstavenie témy, stručné predstavenie majstrovstiev sveta a vybraných periodík. Stanovenie cieľa práce a spôsob, akým budem spracovávať nadobudnuté informácie. <ol style="list-style-type: none">2.0 Teoretická časť (teoretické vymedzenie):<ol style="list-style-type: none">2.1 Majstrovstvá sveta vo futbale 20102.2 Majstrovstvá sveta vo futbale 20222.3 Teória športovej žurnalistiky (charakteristika)2.4 Zobrazovanie spoločenských tém v športe Metodológia <ol style="list-style-type: none">3.0 Charakteristika vybraných denníkov:<ol style="list-style-type: none">3.1 Denník Šport (charakteristika denníku, historický vývoj a činnosť denníku)3.2 Denník Sme (charakteristika denníku, historický vývoj a činnosť denníku)4.0 Výskumné otázky<ol style="list-style-type: none">4.1 Hypotézy5.0 Výskumná metóda									

<p>Praktická část 6.0 Majstrovstvá sveta 2010 7.0 Majstrovstvá sveta 2022</p>
<p>6. Záver (opis nadobudnutých poznatkov, záverečná sumarizácia)</p>
<p>Vymezení zpracovávaného materiálu (např. konkrétní titul periodika a období jeho analýzy): Denník Šport – 11. júl 2010 – 24. júl 2010, 20. november 2022 – 3. december 2022 Denník Sme – 11. júl 2010 – 24. júl 2010, 20. november 2022 – 3. december 2022</p>
<p>Postup (technika) při zpracování materiálu: Technikou postupu bude rešerš a štúdium materiálov z jednotlivých médií. Hlavnou výzkumnou metódou bude kvantitatívna obsahová analýza materiálov. Vybrané texty budem skúmať pomocou kvalitatívnej obsahovej analýzy.</p>
<p>Základní literatura (nejméně 5 nejdůležitějších titulů k tématu a způsobu jeho zpracování; u všech titulů je nutné uvést stručnou anotaci na 2–5 řádků):</p> <p>BOYLE, Raymond. <i>Sports Journalism: Context and Issues</i>. California: Sage, 2006. ISBN 978-1412907989 Športová žurnalistika zaberá čoraz viditeľnejší priestor tlače, vysielania aj online. Táto kniha sa zameriava na inštitucionálne, kultúrne a ekonomické prostredie a poskytuje prehľad súčasnej športovej žurnalistiky naprieč všetkými formami médií.</p> <p><i>Oficiální historie Mistrovství světa ve fotbale FIFA: Muzeum světového fotbalu FIFA</i>. Přeložil Pavel DUFEK. Praha: Dobrovský, 2018. Knihy Omega. ISBN 9788075850775. Predstavuje komplexný prehľad všetkých dvadsiatich futbalových majstrovstiev sveta organizovaných pod hlavičkou FIFA. Začína prvým turnajom v roku 1930 a končí brazílskym šampionátom pred štyrmi rokmi.</p> <p>SEDLÁKOVÁ, Renáta. <i>Výzkum médií: nejužívanější metody a techniky</i>. Praha: Grada, 2014. Žurnalistika a komunikace. ISBN 978-80-247-3568-9. Publikácia uvádza čitateľov do metodológie a empirického výskumu sociálnych vied, sprevádza ho jeho jednotlivými etapami a poskytuje vodítka pre prípadnú samostatnú vedeckú prácu v oblasti výskumu médií.</p> <p>ROWE, David. <i>Sport, culture and the media</i>. McGraw-Hill Education (UK), 2004. ISBN 0-335-21075-9 Táto kniha je o spojení športu a médií. Skúma spôsoby, akými sa mediálny šport presadil do súčasného každodenného života a ako sa šport a médiá stali vzájomne nepostrádateľnými a pre celú spoločnosť.</p> <p>STAŠKO, Mojmir. <i>MS vo futbale 2010</i>. Bratislava: Šport Press, 2010. ISBN 9788085742411. Tento titul rozoberá konkrétny šampionát, a to MS 2010. Zachytáva momenty a športové výkony z turnaja.</p> <p>TRAMPOTA, Tomáš a Martina VOJTĚCHOVSKÁ. <i>Metody výzkumu médií</i>. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-683-4. Kniha o metódach, ktoré sa využívajú pri výskume médií. Metodické postupy sú ukázané na praktických príkladoch z českých médií. Kniha je teda praktickým manuálom pre čitateľov, ktorí sa výskumom zaoberajú alebo sa s ním chcú podrobnejšie zoznámiť.</p>
<p>Diplomové práce k tématu (seznam bakalářských, magisterských a doktorských prací, které byly k tématu obhájeny na UK, případně dalších oborově blízkých fakultách či vysokých školách za posledních pět let):</p> <p>ČIHÁK, Jiří. <i>Úspěšné fotbalové šampionáty československé a české reprezentace a jejich zobrazení v dobovém tisku</i>. Praha: Bakalářská práce (Bc.)--Univerzita Karlova. Fakulta sociálních věd. Institut komunikačních studií a žurnalistiky, 2017.</p>

VANÍČEK, Jakub. *Volba Kataru jako hostitele MS ve fotbale 2022*. Bakalářská práce (Bc.)--Univerzita Karlova. Fakulta tělesné výchovy a sportu, 2016

FRANĚK, Tomáš. *Zobrazení fotbalového mistrovství světa v Brazílii 2014 ve zpravodajství ČTK*. Bakalářská práce (Bc.)--Univerzita Karlova. Fakulta sociálních věd, 2015

Datum / Podpis studenta/ky

15.03.2022

TUTO ČÁST VYPLŇUJE PEDAGOG/PEDAGOŽKA:

Doporučení k tématu, struktuře a technice zpracování materiálu:

Případné doporučení dalších titulů literatury předepsané ke zpracování tématu:

Potvrzuji, že výše uvedené teze jsem s jejich autorem/kou konzultoval(a) a že téma odpovídá mému oborovému zaměření a oblasti odborné práce, kterou na FSV UK vykonávám.

Souhlasím s tím, že budu vedoucí(m) této práce.

Trunečka Ondřej

.....

Příjmení a jméno pedagožky/pedagoga

15/3/2022

Datum / Podpis pedagožky/pedagoga

TEZE JE NUTNO ODEVZDAT VYTIŠTĚNÉ, PODEPSANÉ A VE DVOU VYHOTOVENÍCH DO TERMÍNU UVEDENÉHO VE VYHLÁŠCE ŘEDITELE INSTITUTU, A TO PROSTŘEDNICTVÍM PODATELNY FSV UK. PŘIJATÉ TEZE JE NUTNÉ SI VYZVEDNOUT V SEKRETARIÁTU PŘÍSLUŠNÉ KATEDRY A NECHAT VEVÁZAT DO VÝTISKU DIPLOMOVÉ PRÁCE.

TEZE NA IKSŽ SCHVALUJE GARANT PŘÍSLUŠNÉHO STUDIJNÍHO PROGRAMU.

Obsah

Úvod	11
1. Teoretická časť	13
1.1 Športová žurnalistika.....	13
1.1.1 Vývoj športovej žurnalistiky	14
1.1.2 Pokryvanie vrcholných udalostí	16
1.1.3 Spoločenské témy v športe	18
1.2 Kontext vybraných šampionátov.....	20
1.2.1 Majstrovstvá sveta 2010.....	20
1.2.2 Majstrovstvá sveta 2022.....	23
2 Metodológia	27
2.1 Metodologická časť.....	27
2.2 Popis sledovaného vzorku.....	28
2.3 Denník <i>SME</i>	29
2.4 Denník <i>Šport</i>	30
2.5 Kategórie	30
3 Praktická časť	32
3.1 Denník <i>SME</i> 2010	32
3.2 Denník <i>SME</i> 2022	37
3.3 Porovnanie denníka <i>SME</i> 2010 a 2022.....	42
3.4 Denník <i>Šport</i> 2010	43
3.5 Denník <i>Šport</i> 2022	48
3.6 Porovnanie denníka <i>Šport</i> 2010 a 2022.....	52
Záver	55
Zoznam použitej literatúry	58

Úvod

Majstrovstvá sveta vo futbale sú jednou z najvýznamnejších športových udalostí na svete. Konajú sa každé štyri roky a ide o najsledovanejšie športové podujatie. Šampionát je významnou udalosťou nielen pre hráčov a fanúšikov, ale aj pre médiá. Tie sledujú dianie na trávniku, no pozornosť venujú aj udalostiam, ktoré šampionát sprevádzajú. Šport, najmä futbal, je totiž v dnešnom svete zásadne prepojený so spoločenskými témami, ako sú napríklad tolerancia, rasizmus alebo chudoba.

V tejto bakalárskej práci sa budeme zaoberať dvoma futbalovými svetovými šampionátmi a porovnávať ich skrz dva slovenské športové denníky: športovú rubriku denníka *SME* a denník *Šport*. Sú to majstrovstvá sveta v Juhoafrickej republike v roku 2010 a šampionát v Katare v roku 2022. Obe podujatia boli pre médiá niečím výnimočné, preto môže ich porovnanie priniesť nové poznatky. V roku 2010 sa v Juhoafrickej republike zatiaľ jedinýkrát ukázala slovenská futbalová reprezentácia v rámci futbalových majstrovstiev sveta. Šampionát v roku 2022 na druhej strane sprevádzalo množstvo kontroverzií v súvislosti s hostiteľskou krajinou. Intenzívne tak pútal pozornosť verejnosti dlho pred svojím začiatkom. Priestor v médiách, aj v tých slovenských, tak dostávalo mnoho tém aj mimo trávnik.

V teoretickej časti bakalárskej práce opíšeme teóriu a vývoj športovej žurnalistiky a ozrejmime to, ako a prečo dnes často zahŕňa aj spoločenské témy. S tým súvisí aj ďalšia kapitola v teoretickej časti, a to zobrazovanie spoločenských tém v športe. V nej ozrejmime, ako sa cez šport poukazuje na problémy verejnosti alebo na druhej strane, ako môže šport tieto problémy zakrývať. Podrobne sa tiež pozrieme na obe majstrovstvá sveta, na pozadie šampionátov, na ich hostiteľské krajiny a na ich priebeh a výsledok. Priestor dostanú aj zaujímavosti spojené s podujatiami.

V praktickej časti porovnáme oba šampionáty z pohľadu tlačených verzií spomínaných denníkov. Obdobie, ktoré budeme porovnávať, je prvých desať dní trvania oboch šampionátov. Cieľom výskumu bude na tomto príklade ukázať vývoj a premenu športovej žurnalistiky v tejto oblasti v priebehu 12 rokov, ukázať, ako sa zmenili tlačené verzie denníkov v dobe, keď dominuje online žurnalistika, alebo poukázať na sklony športových novinárov venovať sa tomu, čo im je geograficky blízke.

V téze bakalárskej práce deklarujeme, že náš výskum sa bude týkať prvých 14 dní trvania oboch šampionátov. Skúmané obdobie sme skrátili na 10 dní s ohľadom na rozsah

materiálu a s vedomím, že výsledky skúmania aj z kratšieho obdobia budú reprezentatívne a že budú dostatočne vypovedať o zmenách, na ktoré sa zameriame.

1. Teoretická časť

1.1 Športová žurnalistika

Športová žurnalistika je oblasť žurnalistiky, ktorá podáva verejnosti správy o športovom dianí na hracej ploche a v súvislosti s tým zároveň o dianí v zákulisí. Športoví novinári pokrývajú širokú škálu tém spojených so športom vrátane športového marketingu, súťaží, spoločenských tém týkajúcich sa športu alebo života samotných športovcov.

Záujem o šport udáva jeho význam pre verejnosť. Ten je v posledných rokoch už tradične vysoký. Keď zostaneme vo svete futbalu, resp. športu, ktorý je dôležitý pre túto bakalársku prácu a porovnáme sledovanosť najväčších súťaží, zistíme, že v posledných rokoch rapídne narástla a je historicky rekordná. Finále majstrovstiev sveta vo futbale pravidelne láka čoraz viac divákov. Od roku 2014 ho sleduje zakaždým vyše miliarda ľudí a každým ďalším turnajom sa počet divákov zvyšuje.¹ Rok 2022 a finále v Katare bolo v tomto smere rekordné. Sledovalo ho vyše jeden a pol miliardy fanúšikov.² Popularita futbalu sa ukazuje aj v inej sfére. Najviac sledované účty na svetoznámej sociálnej platforme *Instagram* majú práve ikony tohto športu – Cristiano Ronaldo a Lionel Messi. Prvý menovaný má v čase písania práce vyše 620 miliónov sledovateľov, druhý za ním s vyše 500 miliónmi je práve Lionel Messi.³ Športové dianie sa však z ihriska dostáva k divákovi okrem sociálnych sietí hlavne vďaka športovej žurnalistike. Tieto dve odvetvia sú tak vzájomne prepojené.

Šport a médiá môžu existovať ako dve samostatné inštitúcie. Ich vzťah je však silno previazaný a z fungovania vzájomnej spolupráce ťažia obe strany. Dianie na ihrisku, zákulisie podujatí alebo vyjadrenia hráčov a trénerov sú ľuďom dostupné z veľkej časti vďaka médiám. Na druhej strane, médiá, ktoré referujú primárne o športovom dianí, by bez športu ani nevznikli. Toto vzájomné fungovanie dokáže do oboch odvetví pritiahnúť množstvo pozornosti, čo v neposlednom rade znamená množstvo sponzorov a financií. „Šport sa dnes

¹ RICHTER, F. The Biggest game on Earth? *Statista* [online]. 2018 [cit. 2023-01-20]. Dostupné z: <https://www.statista.com/chart/14646/fifa-world-cup-final-tv-viewership/>.

² One Month On: 5 billion engaged with the FIFA World Cup Qatar 2022™. *FIFA* [online]. 2023 [cit. 2023-01-20]. Dostupné z: <https://www.fifa.com/tournaments/mens/worldcup/qatar2022/news/one-month-on-5-billion-engaged-with-the-fifa-world-cup-qatar-2022-tm>.

³ DUARTE, F. Most Followed Accounts on Social Media. *Exploding Topics* [online]. 2024 [cit. 2024-04-05]. Dostupné z: <https://explodingtopics.com/blog/social-media-following#ig>.

pod vplyvom masmédií stáva výnosným reklamným a propagačným nástrojom.“⁴ Vzťah týchto dvoch svetov sa stále prehľbuje a dá sa povedať, že jedno bez druhého by dnes nefungovalo, minimálne nie na takej úrovni.

Šport a veľké športové udalosti majú globálny ekonomický a politický kontext.⁵ Týka sa to aj oboch šampionátov, ktorým sa budeme venovať v tejto bakalárskej práci. S týmto faktom súvisí prepojenie športovej žurnalistiky s ostatnými spoločenskými témami. To, prečo je dnes toto spojenie prirodzené a ako športová žurnalistika dostávala stále viac pozornosti a uznania, ukazuje jej vývoj.

1.1.1 Vývoj športovej žurnalistiky

Najstaršie médium, ktoré informuje o športe, je tlač. Samostatné športové sekcie v novinách začali vznikať v prvej polovici 19. storočia. V roku 1817 s ňou prišiel anglický *Morning Herald*, v roku 1819 napríklad americký *The American Farmer*. Známe londýnske noviny *The Times* prišli so svojou športovou sekciou v roku 1829.⁶ Vzrastajúca popularita športov, ako napríklad baseball v USA alebo futbal v Anglicku, upevnila postavenie športových sekcií v novinách. Okolo roku 1870 umožnil telegraf okamžite podávať informácie aj o vzdialených športových udalostiach.⁷ Z tlačených denníkov budeme vychádzať aj v našej bakalárskej práci.

Športová žurnalistika sa ďalej rozvíjala v 20. storočí. Toto obdobie prinieslo pre tlačené médiá konkurenciu v podobe rádia a neskôr televízie. Športové podujatie dostalo priestor v rádiu prvýkrát v roku 1921. Išlo o boxerský zápas v americkom meste Pittsburgh.⁸ V Európe mal v rozhlase šport premiéru v roku 1926 a postarala sa o to britská stanica

⁴ MWENYA, K. Importance of media in sport. Academia.edu [online]. [cit. 2024-02-02]. Dostupné z: https://www.academia.edu/41938481/IMPORTANCE_OF_MEDIA_IN_SPORT.

Z originálu: Z originálu: Today, sports are now becoming a profitable advertising and promotion tool under the influence of mass media

⁵ NAURIGHT, J. Global games: Culture, political economy and sport in the globalised world of the 21st century. *Third world quarterly* [online]. Basingstoke: Taylor & Francis Group, 2004, **25**(7), s. 1325. [cit. 2023-11-21]. ISSN 0143-6597. Dostupné z: <https://www.tandfonline.com.ezproxy.is.cuni.cz/doi/abs/10.1080/014365904200281302>.

⁶ BECK, D. and BOSSHART, L. *Sports and media Communication research trends: Communication research trends* [online]. 2003, **22**(4), s. 4-6 [cit. 2023-11-21]. ISSN 0144-4646. Dostupné z: <https://citeseerx.ist.psu.edu/document?repid=rep1&type=pdf&doi=9fa42beb67768953686ebc6281cd96d9c3b7ca57>.

⁷ taktiež

⁸ First live sporting event broadcast on radio. *History* [online]. [cit. 2024-02-03]. Dostupné z: <https://www.history.com/this-day-in-history/historic-sports-radio-broadcasts>.

BBC.⁹ Podľa Raymonda Boyla nevznikla medzi tlačou a rádiom v tomto smere rivalita, akú by mohol niekto očakávať. Rádio sa podujatiu venovalo primárne počas jeho konania. Noviny zas ponúkli dôležité informácie pred a po zápase. „Rozhlasoví športoví vysielatelia sa viac zaoberali športovým momentom a prezentovali drámu, divácky zážitok a vzrušenie zo športu pre publikum, ktoré sa na túto udalosť často pripravovalo vďaka spravodajstvu v novinách.“¹⁰ Navyše, nebolo podľa neho jasné, či by sme túto činnosť rádiostaníc v tom čase mali považovať za športovú žurnalistiku alebo to bolo len športové vysielanie, teda *broadcasting*.¹¹

V roku 1937 sa v Anglicku prvýkrát odvysielal šport v televízii. Išlo o futbalový zápas medzi Arsenalom a rezervou toho istého mužstva. O dva roky neskôr v USA dostal priestor v televíznom vysielaní baseballový zápas v Južnej Karolíne, konkrétne v meste Columbia.¹² Práve televízia mala najväčší vplyv na komercializáciu športu a vďaka nej doň prúdilo čoraz viac peňazí. David Rowe to vo svojej knihe opísal ako jav, pri ktorom audiovizuálna technika pomohla k tomu, že fanúšikovia už nemuseli cestovať na štadióny a dejiská zápasov, ale tie prišli k ľuďom.¹³ Šport v televízii sa navyše jednoducho vedel dostať aj k tým, ktorý by ho z vlastnej iniciatívy nevyhľadávali. Vysoká sledovanosť a záujem tak do tejto sféry prilákali reklamu a vysoké príjmy. „Z tohto dôvodu sa ekonomika športu v dvadsiatom storočí vyvinula takým spôsobom, že už nebola závislá od priamej peňažnej výmeny medzi divákom a účinkujúcim.“¹⁴

Po nástupe rozhlasu a televízie sa zmenila funkcia tlačených médií. Nedokážu konkurovať v rýchlosti a flexibilitě v informovaní o športovej udalosti. Tlač dnes však nie je zbytočná a stále má svoju funkciu v informovaní o kontexte športových udalostí. „Najdôležitejšia otázka pre tlač už nie je, kto vyhral, ale prečo sa tak stalo. Športová žurnalistika v novinách sa stala náročnejšia a dosiahla vyššiu úroveň profesionality ako

⁹ BOYLE, R. *Sports journalism: context and issues*. London: SAGE, 2006, s. 59. ISBN 1-4129-0798-5.

¹⁰ BOYLE, R. *Sports journalism: context and issues*, s. 61.

Z originálu: radio sports broadcasters were more concerned with the sporting moment, communicating the drama, spectacle and excitement of sport to an audience that often prepared for the event through newspaper coverage

¹¹ taktiež

¹² Broadcasting of sports events. *Scholarly Community Encyclopedia* [online]. 2022 [cit. 2024-02-20]. Dostupné z: <https://encyclopedia.pub/entry/37447>.

¹³ ROWE, D. *Sport, culture, and the media: the unruly trinity*. Buckingham [England]: Open University Press, 1999, s. 21. ISBN 0-335-20202-0.

¹⁴ ROWE, D. *Sport, culture, and the media: the unruly trinity*, s. 22.

Z originálu: For this reason, the economy of sport in the twentieth century has developed in such a way that it is no longer reliant on a direct, monetary exchange between spectator and ‘exhibitor’.

dovtedy.“¹⁵ Oproti konkurencii má aj dnes niekoľko výhod. Na športové udalosti vie ponúknuť dlhodobý pohľad a po čase zrekapitulovať ich prínos a význam a ponúknuť čitateľom iný pohľad na vec. Na tieto činnosti zväčša nemusí byť v rádiu alebo v televízii dostatok priestoru. Rovnako tak sa čitateľ môže v prípade záujmu k niektorým obsahom jednoducho vrátiť, čo je v prípade rádia alebo komerčnej televízie zložitejšie.

Český výskum z roku 2017 ukazuje, že rozsah športových rubriek vo vybraných českých novinách medzi rokmi 2001 a 2015 sa zmenšil o polovicu. Od výsledkového servisu a opisu športových udalostí sa prešlo k publicistike.¹⁶ Výskum sledoval vývoj novín v priebehu 14 rokov. Zhruba podobné časové rozpätie je medzi šampionátmi, na ktoré sa zameriame my. Výsledky spomínaného výskumu sa teda môžu odzrkadliť aj v našom výskume, a to nielen v súvislosti s obsahom, ale aj so žánrom jednotlivých článkov.

1.1.2 Pokrývanie vrcholných udalostí

Ako sme už spomenuli, vrcholné športové udalosti priťahujú pozornosť ľudí z celého sveta. Záujem však neprejavujú len fanúšikovia a diváci, ale aj médiá, sponzori a najväčšie firmy. Za športové udalosti, na ktoré sa v čase ich konania sústreďí celý svet, môžeme považovať napríklad olympijské hry alebo práve majstrovstvá sveta vo futbale. Sledovanosť finálových zápasov futbalových šampionátov sme už spomínali. Majstrovstvá sveta z roku 2022 pritiahli podľa údajov FIFA okolo 5 miliárd divákov.¹⁷ Letné olympijské hry zasa podľa dát od roku 2008 pravidelne sledujú viac ako 3 miliardy ľudí.¹⁸

Médiá sa musia na pokrytie takýchto udalostí patrične pripraviť, obzvlášť, ak na nich pôsobi ich reprezentácia alebo športovec z ich krajiny. Na miesto konania vysielajú svojich redaktorov, chystajú televízne štúdiá, pozývajú renomovaných hostí a mnoho ďalšieho.

¹⁵ BECK, D. and BOSSHART, L. Sports and media Communication research trends: Communication research trends, s. 7.

Z originálu: The most important question for them was no longer who won, but why he or she or the team did. Sports journalism in newspapers became more demanding and achieved a higher level of professionalism than before.

¹⁶ TRUNEČKA, O. Kde jsou výsledky, kde popis zápasů? Proměna sportovních rubrik v pondělních vydáních českých deníků. Online. *Studia sportiva*. 2017, roč. 11, č. 1, s. 118-125. ISSN 1802-7679. Dostupné z: <https://doi.org/10.5817/StS2017-1-29>. [cit. 2024-02-15].

¹⁷ One Month On: 5 billion engaged with the FIFA World Cup Qatar 2022™. *FIFA* [online]. 2023 [cit. 2023-01-20]. Dostupné z: <https://www.fifa.com/tournaments/mens/worldcup/qatar2022/news/one-month-on-5-billion-engaged-with-the-fifa-world-cup-qatar-2022-tm>.

¹⁸ STOLL, J. Olympic Summer Games total global TV audience in 2008 and 2020. *Statista* [online]. 2023 [cit. 2024-04-05]. Dostupné z: <https://www.statista.com/statistics/280502/total-number-of-tv-viewers-of-olympic-summer-games-worldwide/>.

V tlačенých periodikách sú zvykom napríklad pravidelné rubriky a vyjadrenia odborníkov, ktoré sa venujú športovej udalosti.

Phil Andrews vo svojej knihe *Sports journalism* popisuje prípravu médií na pokrytie športovej udalosti. V čitateľoch a divákoch sa snažia vyvolať záujem a poskytnúť im zákulisné informácie, ktoré v nich vyvolajú ešte väčší záujem. Táto príprava začína už v čase pred konaním konkrétneho podujatia. Novinári sa zameriavajú na kľúčové body, na ktoré môžu upriamiť pozornosť publika. „*Ak ide o tímové hry, kľúčovým bude často hráč alebo tréner, ktorý sa nedávno pripojil k niektorému z tímov, alebo ktorý predtým hral v súperovom mužstve, a preto bude môcť ponúknuť pohľady do oboch táborov.*“¹⁹ Takýto postup ponúkne fanúšikom vedomosť a môže pomôcť zaplniť športové články v čase, keď nie je na ihrisku dostatok akcie.²⁰

Široký záujem o šport znamená pre médiá príležitosť na zisk, ale aj veľkú zodpovednosť. Stále rastúci záujem o športové prenosy a spravodajstvo prináša do tohto odvetvia veľké financie. Diváci na druhej strane však očakávajú za svoje peniaze profesionálnu úroveň pokrytia takýchto udalostí.

Pokiaľ médiá pokrývajú udalosť, na ktorej súťaží tím alebo športovec z ich krajiny, ich prístup k podujatiu a potreba pokrývať ju sa pochopiteľne mení a zintenzívňuje. V tejto práci sa zaoberáme práve takýmto šampionátom. V roku 2010 bola v Južnej Afrike slovenská futbalová reprezentácia. To môže ovplyvniť obsah, ktorý denníky venovali šampionátu nielen v tom, že bude prevažne o Slovákoch a o ostatných témach budú písať len okrajovo, ale aj v tom, že o futbale budú denníky písať viac na úkor iných športov. Správanie médií sa v takejto situácii odlišuje od prípadu, keď sa na udalosti ich tím alebo športovec nenachádza.

Kódex českej televízie sa venuje aj takejto situácii. Od športových redaktorov a komentátorov sa očakáva objektivnosť, za jej porušenie sa však nepovažuje prípad, pri ktorom „*športový redaktor alebo komentátor prejaví priazeň športovcom z Českej republiky*“.²¹

¹⁹ ANDREWS, P. *Sports journalism: a practical introduction*. Second edition. Thousand Oaks, CA: Sage Publications, 2017, s. 56. ISBN 9781446294871.

Z originálu: For team games, the referee will often be a player or coach who has recently joined one of the teams, or who has previously played for the opposition, and will therefore be able to offer insights into both camps.

²⁰ taktiež

²¹ Česká televize. *KODEX ČESKÉ TELEVIZE: zásady naplňování veřejné služby v oblasti televizního vysílání*. 2003, s. 22. ISBN 80-85005-46-8

1.1.3 Spoločenské témy v športe

Športová žurnalistika bola v minulosti v anglo-americkej hierarchii profesionálnej žurnalistiky vnímaná ako *Toy department*²², teda ako: „*bašta ľahkého života, nedbalej žurnalistiky a mäkkého spravodajstva*“.²³ Referovanie o športe nezasahovalo do vážnych spoločenských tém a nevenovalo sa zásadným problémom. Bolo to odvetvie mediálneho priestoru, v ktorom mala prednosť nekritická propagácia športu namiesto toho, aby konfrontovala zodpovedných v športe.²⁴ Šport a písanie o ňom malo mať za cieľ zabávať, teda v očiach profesionálnej žurnalistiky nijak nezasahovať do seriózných tém. Športová žurnalistika si v anglo-americkom prostredí upevňovala svoje postavenie v tlači v 90. rokoch minulého storočia. Tento jav súvisel s bulvarizáciou médií a šport bol priamo prepojený so športovými celebritami.²⁵ Žurnalistika a spravodajstvo tak boli spojené so zábavným obsahom, pretože čitateľ mal o to záujem.²⁶ Referovanie o politických a ekonomických stránkach športu za posledných 20 rokov rástlo a stávalo sa dôležitým vďaka tomu, že šport bol stále viac komerčne zaujímavým odvetvím. Dnes je bežne spájaný so silnými mediálnymi a finančnými inštitúciami.²⁷ „*Tento proces pomohol rozmazať hranice medzi tradičnými predstavami o športovej žurnalistike a žurnalistike o aktivitách súvisiacich so športom.*“²⁸

Športová žurnalistika odvtedy prešla značným vývojom. Ako je spomenuté vyššie, šport a aktivity spojené s ním nemôže žurnalistika vnímať už iba ako zábavu a neseriózne témy. Svetové futbalové šampionáty, na ktoré sa v práci zameriavame, sú zjavným príkladom. Okrem športového diania na trávniku sa riešilo aj mnoho vážnych tém v spojitosti s majstrovstvami sveta. Priestor im dávali aj skúmané slovenské denníky. Často to napríklad boli organizátorské krajiny a sociálne pomery v nich alebo pripravenosť a kompetencia krajín na to, aby hostili šampionát takýchto rozmerov.

²² V preklade oddelenie hračiek

²³ BOYLE, R. Sports journalism: context and issues, s. 1.

²⁴ Z originálu: a bastion of easy living, sloppy journalism and soft news.

²⁵ BOYLE, R. Sports Journalism. *Digital journalism* [online]. ABINGDON: Routledge, 2017, 5(5), 493-495 [cit. 2023-12-17]. ISSN 2167-0811. Dostupné z: <https://www.tandfonline-com.ezproxy.is.cuni.cz/doi/full/10.1080/21670811.2017.1281603>.

²⁶ BOYLE, R. Sports journalism: context and issues, s. 7.

²⁷ FRANKLIN, B. *Newszak and news media*. London: Arnold, 1997, s. 5. ISBN 0-340-61416-1.

²⁸ BOYLE, R. Sports journalism: context and issues, s. 4.

²⁸ Taktiež

Z originálu: This process helped blur the lines between traditional notions of sports journalism and journalism about sports-related activities.

Obzvlášť vo futbale dlhé roky rezonuje téma rasizmu. Únia európskych futbalových zväzov, skrátene UEFA²⁹, dlhodobo presadzuje kampaň pod názvom: „*No to Racism*“, teda: „*Nie rasizmu*“. Kapitáni mužstiev v európskych a národných súťažiach nosia tento slogan na kapitánskej páske. Slogany, ktoré vyjadrujú rešpekt k inakosti a odsudzujú diskrimináciu, sa objavujú taktiež na svetových šampionátoch organizovaných pod hlavičkou FIFA.³⁰

Majstrovstvá sveta vo futbale sú príkladom miešania kultúr a etník z celého sveta, kde je vzájomná tolerancia nevyhnutná. Južná Afrika, ktorá bola dlhé roky poznamenaná rasistickým režimom apartheidu, ako organizátorská krajina majstrovstiev sveta v roku 2010 tiež niesla o to významnejší odkaz proti rasizmu. Pred šampionátom vyzývala vtedajšia vysoká komisárka pre Organizáciu Spojených národov Navi Pillay organizáciu FIFA, aby rázne bojovala proti rasizmu: „*práve nadchádzajúci futbalový svetový šampionát v Juhoafrickej republike je so svojim veľkým potenciálom novou príležitosťou vykoreniť rasizmus, xenofóbiu a ďalšie formy intolerancie nielen zo športu, ale aj celej spoločnosti*“.³¹

Vo futbale rezonuje téma tolerancie aj v inom smere. Okrem rešpektovania iných rás sa v posledných rokoch presadzuje aj znášateľnosť k inej menšine, konkrétne k LGBT+. Napríklad vedenie anglickej Premier League už vyše 10 rokov pravidelne vždy začiatkom decembra podporuje kampaň *Rainbow Laces*, kedy sa zápasy a všetko okolo nich nesie v dúhových farbách.³² V posledných rokoch sa aj niekoľko športovcov vyjadrilo k svojej sexuálnej orientácii. Jedným z nich bol napríklad vtedajší hráč Sparty Praha Jakub Jankto, ktorý priznal, že je homosexuál. Futbalová komunita na čele s hviezdami menami mu vyjadrila podporu.³³ Téma LGBT+ a s ňou súvisiaca kauza neobišla ani šampionát v Katare. Kapitáni národných mužstiev mali zakázané nosiť dúhové pásky, inak im hrozila žltá karta už v úvode stretnutia. Vedenie majstrovstiev si za tento krok vyslúžilo ostrú kritiku. Tejto téme sa venujú aj denníky, ktoré budeme neskôr skúmať.

²⁹ Union of European Football Associations, Reprezentuje a zastrešuje 55 národných asociácií európskych štátov. Je to jedna zo šiestich kontinentálnych federácií pod FIFA.

³⁰ Medzinárodná federácia asociačného futbalu, v originálnom znení: Fédération internationale de football associatio. FIFA je združenie 208 národných futbalových zväzov sveta.

³¹ V boji proti rasizmu treba prejsť od slov k činom. *SITA* [online]. 2010 [cit. 2023-12-17]. Dostupné z: <https://sita.sk/v-boji-proti-rasizmu-treba-prejst-od-slov-k-cinom/>.

³² HOLMES, J. Rainbow Laces: How first campaign in 2013 got Premier League talking about gay footballers. *Skysports* [online]. 2023 [cit. 2023-02-24]. Dostupné z: <https://www.skysports.com/football/news/11095/13023497/rainbow-laces-how-first-campaign-in-2013-got-premier-league-talking-about-gay-footballers>.

³³ Neymar či Nagelsmann reagujú na Jankta: Hanba, že o tom musíme hovoriť takto. *Šport.sk* [online]. 2021 [cit. 2023-02-24]. Dostupné z: <https://sport.aktuality.sk/futbal/clanok/neymar-ci-nagelsmann-reaguju-na-jankta-hanba-ze-o-tom-musime-hovorit-takto-2023042511240588524>.

V súvislosti so šampionátom v Katare sa často vyskytuje aj pojem *sportswashing*. V tomto prípade ide o jav, pri ktorom sa cez šport odvádza pozornosť od pochybných aktivít a porušovania morálnych zásad. Dôvod, prečo je na toto šport dobrým nástrojom, je jeho obľúbenosť a fakt, že ľudia na neho majú väčšinou pozitívny pohľad. Sportswashing teda nerieši problémy, ale snaží sa ich zakryť.

Prvý náznak sportswashingu, aj keď sa s týmto pojmom vtedy neoperovalo, sme mohli vidieť v roku 1934, keď Mussoliniho Taliansko organizovalo futbalové majstrovstvá sveta. Taktiež v roku 1936, keď nacistické Nemecko organizovalo Olympijské hry.³⁴ Sportswashing súvisí s posledným svetovým futbalovým šampionátom v Katare. Počas organizovania udalosti veľkých rozmerov, akou majstrovstvá sveta bezpochyby sú, je hostiteľská krajina spájaná najmä so správami o športe. To vo výsledku môže znamenať, že všetky ostatné informácie, aj tie nepriaznivé a nežiaduce, budú prekryté správami o športe a o konkrétnom podujatí. Obzvlášť v prípade Kataru rezonovala najviac téma porušovania ľudských práv pracujúcich migrantov, čo škodilo reputácii tejto krajiny.

1.2 Kontext vybraných šampionátov

1.2.1 Majstrovstvá sveta 2010

Majstrovstvá sveta v roku 2010 sa konali v Juhoafrickej republike a išlo o 19. svetový futbalový šampionát. Odohrával sa od 11. júna do 11. júla v deviatich juhoafrických mestách na desiatich futbalových štadiónoch. Do kvalifikácie o účasť na šampionáte sa prihlásilo 205 futbalových zväzov z celého sveta. Bol to nový rekord v počte uchádzačov. Na predošliých majstrovstvách sveta v Nemecku bojovalo o miestenku 199 reprezentácií. Prvý kvalifikačný zápas sa odohral 25. augusta 2007, posledný 18. novembra 2009.³⁵ Prvým potvrdeným účastníkom majstrovstiev sveta bola Juhoafrická republika, ktorá mala zaistenú účasť ako organizátorská krajina. Posledným potvrdeným účastníkom bol Uruguaj.

O titul majstra sveta bojovalo 32 reprezentácií. Tí boli 4. decembra 2009 vylosovaní do ôsmich skupín po štyroch účastníkoch. Každý účastník skupiny musel byť z iného

³⁴ FRUH, K.; ARCHER, A. and WOJTOWICZ, J. Sportswashing: Complicity and Corruption. *Sport, ethics and philosophy* [online]. Cardiff: Routledge, 2023, 17(1), s. 105 [cit. 2023-12-17]. ISSN 1751-1321. Dostupné z: <https://www-tandfonline-com.ezproxy.is.cuni.cz/doi/full/10.1080/17511321.2022.2107697>.

³⁵ STAŠKO, M. *MS vo futbale 2010*. Bratislava: Šport Press, 2010. s. 5-6. ISBN 9788085742411.

výkonnostného koša. Tieto výkonnostné koše boli zostavené podľa rebríčku FIFA.³⁶ V rámci skupiny hrá každý s každým. Prvé dve mužstvá z každej skupiny postupujú do osemfinále. V prípade rovnosti bodov je rozhodujúci vzájomný zápas.

Na šampionáte bolo odohraných 64 zápasov, v ktorých padlo 145 gólov. Cenu pre najlepšieho strelca získal nemecký reprezentant Thomas Müller, ktorý strelil päť gólov a na ďalšie tri nahral. Rovnaký muž zároveň vyhral cenu pre najlepšieho najmladšieho hráča turnaja, v čase konania šampionátu mal Thomas Müller iba 20 rokov. Zlatú rukavicu, teda cenu pre najlepšieho brankára, získal Španiel Iker Casillas, ktorý dokázal päťkrát udržať čisté konto. Najlepším hráčom majstrovstiev bol vyhlásený reprezentant Uruguaja, Diego Forlán.³⁷

Otvárací zápas šampionátu sa uskutočnil 11. júna 2010 medzi Juhoafrickou republikou a Mexikom. Stretnutie skončilo remízou 1:1. Finále sa odohralo 11. júla na štadióne Soccer City v meste Johannesburg. V najdôležitejšom zápase turnaja sa stretlo Španielsko s Holandskom. Pre obe mužstvá by to bol prvý majstrovský titul v histórii. Španieli zlomili priebeh zápasu vo svoj prospech až v predĺžení. Víťazný gól strelil v 116. minúte Andrés Iniesta a Španielsko tak mohlo oslavovať.

Na futbalové majstrovstvá sveta sa v tom čase historicky prvýkrát dostala Slovenská reprezentácia. Pre spoločnosť, nielen tú športovú, to bola významná udalosť. To sa ukázalo aj v obsahoch denníkov, ktoré budeme neskôr v práci skúmať. Slovensko sa ocitlo v kvalifikačnej skupine so Slovinskom, Českom, Severným Írskom, Poľskom a San Marínom. „*Pre Slovensko to mohlo dopadnúť aj horšie, v našej skupine sú tímy z okolitých krajín, je veľmi vyrovnaná. Česko a Poľsko sú favoritmi, veď nie nadarmo boli tieto krajiny nasadené do dvoch najvyšších výkonnostných košov.*“³⁸ Vyjadril sa po žrebe vtedajší tréner slovenskej reprezentácie Ján Kocian. Prvý kvalifikačný zápas Slováci odohrali 6. septembra 2008 proti Severnému Írsku, v ktorom ich však viedol už nový kormidelník Vladimír Weiss.³⁹ Slovensko zápas vyhralo 2:1. O všetkom rozhodlo posledné stretnutie kvalifikácie proti Poľsku. Slováci ho vďaka vlastnému gólu Poliakov zvládli a zaistili si postup na

³⁶ Rebríček FIFA je systém hodnotenia mužských národných futbalových tímov. Je aktualizovaný raz mesačne.

³⁷ 2010 FIFA World Cup statistics. *Football Wiki* [online]. [cit. 2023-12-03]. Dostupné z: https://football.fandom.com/wiki/2010_FIFA_World_Cup_statistics#Clean_sheets.

³⁸ STAŠKO, Mojmír. MS vo futbale 2010, s. 11.

³⁹ Taktiež

majstrovstvá sveta. „Dosiahli sme historický úspech, ďakujem všetkým, ktorý nám držali palce.“⁴⁰ Povedal po zápase brankár Ján Mucha.

Na záverečnom šampionáte sa Slovensko ocitlo v skupine s Paraguajom, Novým Zélandom a s úradujúcim šampiónom, Talianskom. „Myslím si, že je to dobrá skupina, ku koncu som chcel práve tú skupinu, súperu v nej sú pre nás prijateľný. Treba však zostať pri zemi a na každého súpera sa zodpovedne pripraviť. Jasným favoritom sú Taliani, my ostatní sa pobijeme o dobré výsledky.“⁴¹ Vyjadril sa po žrebe skupiny tréner Vladimír Weiss. Zápas proti Novému Zélandu Slováci remizovali. Ten proti Paragvaj prehrali 0:2 a po dvoch zápasoch mali iba jeden bod. V poslednom zápase skupiny však zdolali úradujúceho majstra sveta, Taliansko, 3:2 a so štyrmi bodmi postúpili do osemfinále z druhého miesta v skupine. Taliani zo šampionátu vypadli. V osemfinále Slovensko narazilo na neskoršieho finalistu, Holandsko. Slováci v tomto zápase prehrali 2:1, a tým sa ich cesta na turnaji skončila. „Možno sme mohli dosiahnuť aj viac, ale celkovo som spokojný. Najmä v zápasoch s Talianskom a Holandskom sem ukázali svoje skutočné kvality. Odchádzame preto so vztýčenými hlavami.“⁴² Poznamenal tréner Vladimír Weiss po vypadnutí.

1.2.1.1 Juhoafrická republika ako organizátor majstrovstiev sveta

„Cítim sa ako mladý, pätnásťročný chlapec. Naše víťazstvo je o to krajšie, že sme súperili so zdatnými protivníkmi. Neviem si predstaviť krajší darček pre našu krajinu, ktorá práve oslavuje výročie oficiálneho ukončenia apartheidu ako dostať právo usporiadať majstrovstvá sveta vo futbale.“⁴³ Takto zneli slová Nelsona Mandelu, držiteľa Nobelovej ceny za mier a bývalého prezidenta Juhoafrickej republiky, po tom, čo táto krajina získala právo organizovať majstrovstvá sveta v roku 2010. Stalo sa tak už 15. mája 2004, keď o tom rozhodlo 14 z 24 členov výkonného výboru FIFA.⁴⁴ Juhoafrická republika súperila o možnosť organizovať šampionát s Egyptom, Marokom, Tuniskom a Líbyou.

⁴⁰ STAŠKO, M. MS vo futbale 2010, s. 16.

⁴¹ STAŠKO, M. MS vo futbale 2010, s. 64.

⁴² TASR. Slováci v Afrike dohrali. So vztýčenou hlavou. *Hospodárske noviny* [online]. 2010 [cit. 2023-12-03]. Dostupné z: <https://hnonline.sk/sport/317767-slovaci-v-afrike-dohrali-so-vztycenu-hlavou-video>

⁴³ STAŠKO, M. MS vo futbale 2010, s. 3.

⁴⁴ taktiež

Inšpekčná správa FIFA zo začiatku roku 2004 vyhodnotila Juhoafrickú republiku ako najlepšieho kandidáta spomedzi ostatných uchádzačov.⁴⁵ V jej prospech hovorila silná ekonomika, tvorila až 25 % z celej Afriky. Rovnako tak bola kladne hodnotená infraštruktúra krajiny.⁴⁶

Obavy verejnosti o kompetentnosť krajiny organizovať udalosť takýchto rozmerov vznikali z dôvodu vysokej kriminality a rozšírenosti pohlavných chorôb. Juhoafrická republika v tej dobe evidovala až 50-tisíc vražd ročne a až 20 % populácie trpelo na AIDS a HIV.⁴⁷ Vrcholní predstavitelia Južnej Afriky sa nevyhli podozreniam z korupcie pri získavaní práv na organizovanie šampionátu. Mali podplatiť Jacka Warnera, vtedajšieho prezidenta CONCACAF⁴⁸ FIFA divízie, aby získali kľúčové tri hlasy.⁴⁹ Pochybnosti tiež vzbudzovali zákazky stavebným firmám na výstavbu štadiónov. Tie mali byť dohadované na tajných stretnutiach a taktiež mala byť dohodnutá výška zárobku.⁵⁰

Juhoafrická republika minula na organizáciu majstrovstiev sveta približne tri miliardy amerických dolárov. Postavili päť nových štadiónov a päť prešlo rekonštrukciou.⁵¹ Otázka, ktorú si obyvatelia krajiny kládli, bola, prečo vynaložené úsilie a financie neukazujú pri riešení tamojších spoločenských problémov – dať ľuďom elektrinu, vodu, pracovné miesta a bojovať so zločinom.⁵² Aj napriek nedokonalostiam a problémom pri jeho organizovaní je svetový futbalový šampionát v Južnej Afrike považovaný za vydarený.

1.2.2 Majstrovstvá sveta 2022

Majstrovstvá sveta vo futbale v roku 2022 sa konali v Katare od 20. novembra do 18. decembra. Zápas prebiehali na ôsmich štadiónoch. Skúmaný šampionát z roku 2010 bol prvý v Afrike. Ten z roku 2022 bol vôbec prvý v Arabskom svete. Do kvalifikácie na

⁴⁵ HUGHES, R. South Africa's World Cup bid gains official blessing. *The New York Times* [online]. 2004 [cit. 2023-12-03]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2004/05/06/sports/south-africas-world-cup-bid-gains-official-blessing.html>.

⁴⁶ STAŠKO, M, MS vo futbale 2010, s. 4.

⁴⁷ Taktiež

⁴⁸ Konfederácia severoamerického, stredoamerického a karibského zväzového futbalu

⁴⁹ HARTLEY, R. *The big fix: how South Africa stole the World Cup*. Jonathan Ball Publishers. 2016. s. 8. ISBN 1-86842-725-0.

⁵⁰ taktiež

⁵¹ FORTUNE, Q. South Africa spent £2.4bn to host the 2010 World Cup. What happened next? *The Guardian* [online]. 2014 [cit. 2023-12-03]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/football/2014/sep/23/south-africa-2010-world-cup-what-happened>

⁵² HARTLEY, R. *The big fix: how South Africa stole the World Cup*, s. 6.

záverečný turnaj sa prihlásilo 206 reprezentácií, teda o jednu viac, ako v roku 2010. Prvým potvrdeným účastníkom bola hostiteľská krajina – Katar. Pre túto reprezentáciu to bola premiéra na takomto podujatí. Prvý zápas kvalifikácie sa odohral 6. júna 2019.⁵³

Formát šampionátu bol rovnaký ako v roku 2022. V 64 zápasoch tu však padlo 172 gólov, teda o 27 viac, ako v roku 2010. Zároveň to bol rekord v počte gólov na majstrovstvách sveta.⁵⁴ V Katare sa prvýkrát stalo, že zápas na majstrovstvách sveta viedol výlučne ženský tím rozhodkyň, a to 1. decembra 2022 v zápase Costa Rica proti Nemecku.⁵⁵ Zároveň na tomto šampionáte po prvýkrát postúpili do vyradovacej časti reprezentácie z piatich rôznych kontinentov.⁵⁶

Otvárací zápas turnaja sa odohral 20. novembra na štadióne Al Bayt. Futbalisti Kataru podľahli Ekvádoru 0:2. Celkovo to boli pre domácu reprezentáciu neúspešné majstrovstvá. V skupine nezískali ani bod a v troch zápasoch strelili jediný gól. Finále sa prebehlo 18. decembra na štadióne v meste Lusail. Argentína hrala proti úradujúcemu majstrovi z Francúzska. Základná hracia doba skončila výsledkom 2:2. V predĺžení pridal každý tím po jednom góle a o víťazovi rozhodli penalty. Tie zvládla lepšie Argentína, a získala tak svoj tretí titul svetového šampióna. Ten posledný získala ešte v roku 1986. Zároveň to bol prvý titul pre dovtedy 7-násobného najlepšieho futbalistu sveta – Lionela Messiho.⁵⁷

Lionel Messi bol zároveň vyhlásený za najlepšieho hráča turnaja. Najlepším strelcom bol Francúz Kylian Mbappé, ktorý strelil osem gólov. Ten sa tiež stal prvým hráčom v histórii, ktorý vo finále majstrovstiev sveta strelil hat-trick.^{58 59}

⁵³ 2022 FIFA World Cup qualification. *Wikipedia* [online]. [cit. 2023-12-04]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/2022_FIFA_World_Cup_qualification.

⁵⁴ FIFA WORLD CUP QATAR 2022™ IN NUMBERS. *FIFA* [online]. 2022 [cit. 2023-12-04]. Dostupné z: <https://publications.fifa.com/en/annual-report-2022/tournaments-and-events/fifa-world-cup-qatar-2022/fifa-world-cup-qatar-2022-in-numbers/>.

⁵⁵ FARRANT, Th. First ever all-female referee team to take charge at men's World Cup game. *Euronews* [online]. 2022 [cit. 2023-12-04]. Dostupné z: <https://www.euronews.com/culture/2022/12/01/all-female-referee-team-to-take-charge-at-mens-world-cup-game-for-the-first-time-ever>.

⁵⁶ FIFA WORLD CUP QATAR 2022™ IN NUMBERS. *FIFA* [online]. 2022 [cit. 2023-12-04]. Dostupné z: <https://publications.fifa.com/en/annual-report-2022/tournaments-and-events/fifa-world-cup-qatar-2022/fifa-world-cup-qatar-2022-in-numbers/>.

⁵⁷ Sedem víťazstiev v renomovanej ankete Zlatá lopta, teda ocenenie pre najlepšieho hráča roka

⁵⁸ Tri góly v jednom zápase

⁵⁹ FIFA WORLD CUP QATAR 2022™ IN NUMBERS. *FIFA* [online]. 2022 [cit. 2023-12-04]. Dostupné z: <https://publications.fifa.com/en/annual-report-2022/tournaments-and-events/fifa-world-cup-qatar-2022/fifa-world-cup-qatar-2022-in-numbers/>.

1.2.2.1 Katar ako organizátor Majstrovstiev sveta

Arabský štát získal právo hostiť svetový šampionát už v roku 2010. Vo voľbe FIFA získal o šesť hlasov viac ako USA. Oznámenie o voľbe Kataru ako organizátora majstrovstiev sveta prišlo 2. decembra 2010.⁶⁰ Samotnú voľbu sprevádzalo mnoho podozrení a pochybností. Rovnako tak sa objavovali pochybnosti o tom, či je Katar vôbec schopný takýto šampionát organizovať. Samotná FIFA vo svojom odbornom posúdení nepovažovala Katar za najvhodnejšieho z kandidátov.⁶¹ Tento arabský štát má rozlohu 11 581 kilometrov štvorcových.⁶² Je to zhruba jedna pätina z rozlohy Slovenskej republiky. Katar nedisponoval ani potrebnou infraštruktúrou v rámci štadiónov, hotelov alebo verejnej dopravy. K dispozícii však mali obrovský rozpočet –kvôli šampionátu bolo postavených sedem nových štadiónov.⁶³ Išlo tak o suverénne najdrahší šampionát v histórii. Náklady na jeho zorganizovanie boli zhruba 229 miliárd amerických dolárov. Dovtedy najdrahšie majstrovstvá sveta boli v Brazílii v roku 2014 a stáli 15 miliárd.⁶⁴ Kvôli nehostinnému podnebiu v Katare dokonca prvýkrát v histórii presunuli dátum konania turnaja na zimné mesiace. Zvykom bolo odohrať šampionát v lete.

Po voľbe Kataru ako organizátora sa dostávali na povrch podozrenia z korupcie. Z 22 možných dostal Katar od členov výkonného výboru FIFA 14 hlasov. Tieto hlasy si mal Katar kupovať. V roku 2014 unikli na verejnosť materiály, ktoré poukazujú na korupčné správanie katarského futbalového funkcionára a bývalého člena výkonného výboru FIFA, Mohammeda bin Hammama.⁶⁵ Ten mal ponúkať úplatky a služby členom výkonného výboru za hlasy pre jeho krajinu. Dôležitý a rozhodujúci hlas od Michela Platiniho, vtedajšieho prezidenta UEFA, mal Katar získať vďaka tomu, že kúpil francúzsky veľkoklub Paris Saint-Germain.⁶⁶ Podozrenia o tom, že by katarskí funkcionári priamo podplácali členov výkonného výboru FIFA, neboli dokázané.⁶⁷

⁶⁰ STAŠKO, M. *MS vo futbale 2022*. Bratislava: Šport Press, 2023. s. 3. ISBN 9788085742602

⁶¹ 2022 FIFA World Cup Bid Evaluation Report: Qatar. *FIFA* [online]. 2010 [cit. 2023-12-06]. Dostupné z: <https://digitalhub.fifa.com/m/3041e390c9c0afea/original/fd4w8qgexnrxmquwsb7h-pdf.pdf>.

⁶² taktiež

⁶³ STAŠKO, M. *MS vo futbale 2022*, s. 4.

⁶⁴ taktiež

⁶⁵ WARD, I. The many, many controversies surrounding the 2022 World Cup, explained. *Vox* [online]. 2022 [cit. 2023-12-06]. Dostupné z: <https://www.vox.com/world/23450515/world-cup-fifa-qatar-2022-controversy-scandals-explained>.

⁶⁶ Johnny H., 2022, *How Qatar Bought the World Cup*, YouTube video. [cit. 2023-12-06]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=gHjbbay54F4U&t=3s>.

⁶⁷ WARD, I. The many, many controversies surrounding the 2022 World Cup, explained. *Vox* [online]. 2022 [cit. 2023-12-06]. Dostupné z: <https://www.vox.com/world/23450515/world-cup-fifa-qatar-2022-controversy-scandals-explained>.

Spomedzi kritiky na adresu Kataru najviac rezonovala tá o zlých životných podmienkach pracujúcich migrantov. Väčšinu obyvateľstva v krajine, až 88 %, tvorí pracovná sila zo zahraničia.⁶⁸ Pre potreby šampionátu prichádzali ľudia z Indie, Nepálu, Bangladéša či Srí Lanky.⁶⁹ Správa Amnesty International z roku 2015 hovorila o tom, že robotníci v Katare pracujú v nebezpečných podmienkach a mzdu dostávajú neskoro alebo ju nedostávajú vôbec.⁷⁰ V katastrofálnych podmienkach malo pri výstavbe infraštruktúry zomrieť 6500 ľudí od momentu, keď bol Katar oznámený ako hosť šampionátu.⁷¹ Po kritike v roku 2021 Katar vyhlásil, že podmienky pre pracujúcich sa zlepšili a minimálna mzda bola stanovená na 230 amerických dolárov.⁷² Katarský predseda organizačného výboru, Nasser Al Khater, na kritiku odpovedal, že od roku 2014 zomreli traja ľudia a že s Katarom sa zaobchádza nespravodlivo.⁷³

⁶⁸ BRANNAGAN, P. M. and GIULIANOTTI, R. The soft power-soft disempowerment nexus: The case of Qatar. *International affairs (London)* [online]. OXFORD: Oxford Univ Press, 2018, **94**(5), s. 1139-1157 [cit. 2023-12-06]. ISSN 0020-5850. Dostupné z: <https://web-s-ebsohost-com.ezproxy.is.cuni.cz/ehost/pdfviewer/pdfviewer?vid=0&sid=8bf1bb48-9314-4fef-98fd-01b0d00d3e03%40redis>.

⁶⁹ STAŠKO, M. MS vo futbale 2022, s. 4.

⁷⁰ Qatar: Promising Little, Delivering Less – Qatar and migrant labour abuse ahead of the 2022 Football World Cup. *Amnesty International* [online]. 2015 [cit. 2023-12-06]. Dostupné z: <https://www.amnesty.org/en/documents/mde22/1570/2015/en/>.

⁷¹ PATTISSON, P. Revealed: 6,500 migrant workers have died in Qatar since World Cup awarded. *The Guardian* [online]. 2021 [cit. 2023-12-06]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/global-development/2021/feb/23/revealed-migrant-worker-deaths-qatar-fifa-world-cup-2022>.

⁷² STAŠKO, M. MS vo futbale 2022, s. 4.

⁷³ taktiež

2 Metodológia

2.1 Metodologická časť

Cieľom výskumu bude ukázať premeny v športovej žurnalistike na príklade dvoch významných udalostí, medzi ktorými je časový rozdiel 12 rokov a ktoré boli veľmi dôležité aj pre slovenské médiá. V roku 2010 je kľúčová slovenská účasť na šampionáte, v roku 2022 je to hostiteľská krajina Katar. Vývoj žurnalistiky za 12 rokov a tieto dva dôležité faktory môžu znamenať zásadné rozdiely v prístupe médií k šampionátom. Sledovanou zmenou je rozsah, v akom sa denníky venovali šampionátom v jednotlivých rokoch, teda koľko strán venovali turnaju a koľko iným športom. Tento údaj je zaujímavý aj z pohľadu, ktorý sme ponúkli v teoretickej časti – zmenila sa pozícia tlačených médií. Ďalšia potenciálna sledovaná zmena je v obsahu článkov, či sa periodiká na základe predstaveného vývoja športovej žurnalistiky venovali spoločenským témam viac. Zároveň nás bude zaujímať, kto je autorom článkov, a teda či je to domáca redakcia denníkov alebo vyslaní redaktori na mieste konania majstrovstiev sveta.

V našej práci budeme denníky a články v nich skúmať a porovnávať pomocou kvantitatívnej obsahovej analýzy. Tá nám umožní na základe dopredu stanovených kategórií rozdeliť články podľa tém a spoľahlivo zrátať ich výskyt v periodikách.⁷⁴ Kategórie, do ktorých budeme rozdeľovať články podľa obsahu, upresníme ďalej.

Kvantitatívna obsahová analýza je pre naše potreby najvhodnejší spôsob skúmania. Na rozdiel od kvalitatívneho postupu nám umožní spracovať veľké množstvo obsahu a reprezentatívnejšie určiť, akým témam sa denníky venovali v dvoch rôznych obdobiach. Oproti kvalitatívnej analýze presne určuje postup aj pravidlá, na základe ktorých k textu pristupuje a na základe ktorých ho podľa kategórií rozdeľuje. Kvantitatívne výskumy sú prenositeľné a opakovateľné v čase. Za použitia tejto metódy je navyše možné porovnávať a vykonávať komparatívne výskumy rôznych mediálnych krajín.⁷⁵ Práve jej systematickosť umožňuje, že výsledky kvantitatívnej obsahovej analýzy sú často overiteľné a zhodné aj

⁷⁴ SEDLÁKOVÁ, R. *Výzkum médií: nejužívanější metody a techniky*. Praha: Grada Publishing, 2014, s. 295. ISBN 978-80-247-3568-9.

⁷⁵ TRAMPOTA, T. a VOJTĚCHOVSKÁ, M. *Metody výzkumu médií*. Praha: Portál, 2010, s. 17. ISBN 978-80-7367-683-4.

v prípade, že by výskum robil niekto iný.⁷⁶ „Výsledkom obsahovej analýzy je teda kvantitatívny opis výskytu vybraných znakov v skúmaných textoch.“⁷⁷

Pre náš výskum je nevyhnutné predstaviť výskumné otázky a na nich nadväzujúce hypotézy. Keďže porovnávame rovnaké periodiká v rozličných rokoch, budú tieto hypotézy platiť zvlášť pre denník *Šport* a zvlášť pre denník *SME*. Stanovili sme teda nasledovné:

VO1: Aký priestor dostal šampionát v denníku *SME* a v denníku *Šport* v roku 2010 a aký v roku 2022?

H1: V roku 2010 dostal šampionát viac ako polovičné zastúpenie v periodikách, v roku 2022 dostal menej ako polovičný priestor.

VO2: Akí autori prevládajú v denníku *SME* a v denníku *Šport* v roku 2010 a akí v roku 2022?

H2: V roku 2010 viac ako polovica článkov pochádza od vyslaných redaktorov, v roku 2022 pochádza väčšina z domácej redakcie.

VO3: Aký priestor dostalo *zákulisie šampionátu* v denníku *SME* a denníku *Šport* v roku 2010 a aký v roku 2022?

H3: V roku 2010 dostalo *zákulisie šampionátu* menej ako 50 % priestoru v periodikách. V roku 2022 dostalo viac ako 50 % priestoru.

VO4: Akým témam zo *zákulisia šampionátu* sa najviac venoval denník *SME* a denník *Šport* v roku 2010 a akým v roku 2022?

H4: V roku 2010 sa denníky najviac zo *zákulisia šampionátu* venovali téme *pomery v mužstvách* a v roku 2022 to boli témy *pomery v krajine a úroveň organizácie*.

2.2 Popis sledovaného vzorku

Jednotka merania v našom výskume bude článok. Podľa obsahu ich budeme radiť do jasne definovaných kategórií. Zdrojom článkov budú tlačené vydania denníka *SME*, konkrétne tlačená verzia jeho športovej rubriky, a denníka *Šport*. Skúmané obdobie je prvých desať dní trvania oboch svetových šampionátov. Konkrétne to v roku 2010 znamená obdobie od 11. júna do 20. júna. Ani jeden denník nevychádzal v nedeľu a v roku 2022 nevychádzal denník *SME* ani v sobotu, ale v piatok ponúkal obsah na celý víkend. Počet skúmaných dní

⁷⁶ SEDLÁKOVÁ, R. Výzkum médií: neužívané metody a techniky, s. 295.

⁷⁷ taktiež

neznamená nevyhnutne počet skúmaných vydaní denníkov. V roku 2022 predstavuje skúmané obdobie 20. november až 29. november. Začiatok šampionátu vyšiel v tomto prípade na nedeľu. Do výskumu preto zahrnieme vydania z 19. novembra 2022, ktoré by sa mali zameriavať na futbalové majstrovstvá sveta. Z denníka *SME* zahrnieme z roku 2022 vydanie z 18. novembra.

Porovnávať budeme rovnaké denníky v rozdielnom roku. Teda športovú rubriku denníka *SME* z roku 2010 s tým istým periodikom z roku 2022 a rovnakým spôsobom porovnáme denník *Šport*. Dôvod, prečo neporovnáme rozličné periodiká, je ten, že sú medzi nimi značné rozdiely v rozsahu, preto by toto porovnanie nebolo reprezentatívne. Zároveň očakávame, že skúmané javy sa prejavia podobne, ale v inom rozsahu.

Pri porovnaní toho, aký priestor dostávali šampionáty v jednotlivých ročníkoch, bude jednotkou merania stránka. Do úvahy budeme brať celkový počet strán v denníkoch zameraných vyslovene na šport, čo budeme medzi ročníkmi porovnávať. Je nutné podotknúť, že pri denníku *SME* sa zameriame iba na jeho športovú rubriku. Ostatný obsah do témy šampionátu nezasahuje. V denníku *Šport* budeme do tejto štatistiky rátať iba športové strany z toho dôvodu, že rozsah periodika sa za 12 rokov zmenil, a rovnako tak aj počet strán, ktoré sa venujú tabuľkovému servisu alebo nešportovým témam. Je nutné podotknúť, že denník *Šport* pravidelne venuje pár strán aj politike alebo domácemu spravodajstvu. Tieto strany nebudeme brať do úvahy pri porovnaní toho, aký priestor dostal svetový šampionát. Pri zameraní sa iba na strany o športe teda dostaneme najreprezentatívnejší výsledok o tom, aký priestor dostali majstrovstvá v oboch rokoch. Porovnávať počty článkov a nie počty strán je skresľujúce v tom, že na stránke môžu byť aj štyri, ale aj jeden rozsiahly článok. Navyše témy sa na jednej stránke neprekrývajú.

2.3 Denník *SME*

V našej práci budeme skúmať dva slovenské denníky. Jedným z nich je denník *SME*. Je to významné médium na slovenskom trhu. Pôsobí tu od roku 1993 a vychádza pravidelne aj v tlačenej forme.⁷⁸ Od roku 2022 nevychádza v sobotu, ale jeho piatkové vydanie je označené ako „*Na celý víkend*“. Do nášho výskumu sme ho zaradili z toho dôvodu, že pravidelne ponúka niekoľko stranovú relevantnú športovú rubriku. Okrem toho sa venuje

⁷⁸ Príbeh denníka *SME*. *SME* [online]. 1998 [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: <https://www.sme.sk/c/2173780/pribeh-dennika-sme.html>.

predovšetkým domácemu spravodajstvu. Šéfredaktorkou denníka je Beata Balogová a šéfredaktorom športového projektu je Boris Vanya.⁷⁹ Vydavateľom denníka je spoločnosť Petit Press, a. s.⁸⁰

2.4 Denník *Šport*

Denník *Šport* je slovenské periodikum, ktoré vychádza pravidelne v tlačenej verzii každý deň okrem nedele. Vznikol už v roku 1947. Najskôr niesol názov *Štart*, neskôr *Československý Šport*. Pre náš výskum je dôležitý, pretože je to jediné tlačené periodikum na Slovensku, ktoré sa venuje primárne športu, a teda futbalové šampionáty boli pre neho zásadnou témou. Riaditeľom denníka je Marián Zima a šéfredaktorom je Igor Gressner. Vydavateľom denníka je spoločnosť *Šport Press, s.r.o.*⁸¹

2.5 Kategórie

Najskôr si články roztriedime do dvoch hlavných kategórií. Toto základné rozdelenie tvorí kategória *šport* a kategória *zákulisie šampionátu*. Do prvej kategórie spadajú články, ktoré sa týkajú športového diania na šampionáte, ale aj mimo neho. Ide o články, ktoré opisujú dianie na trávniku, obsahujú vyjadrenia trénerov, vracajú sa k historickým zápasom, rozoberajú formu mužstiev, ponúkajú športové príbehy hráčov, opisujú prípravu na zápas a podobne. Pre upresnenie, do tejto kategórie spadajú články, ktoré sa venujú športu samotnému. Často sa stáva, že v rozsiahlejšom článku autor spomenie viac tém a od futbalového diania prejde k téme, ktorá by spadala do inej kategórie. Aby sme sa vyhli nezrovnalostiam, do kategórie *šport* budú patriť články, ktoré sa tejto téme venujú vo vyše polovici svojho rozsahu. Článok môže zastávať naraz aj dve kategórie v prípade, že sa zároveň rozsiahlo venuje aj nešportovej téme. Rovnaký postup zvolíme aj pri ostatných kategóriách.

Do kategórie *zákulisie šampionátu* budú teda patriť články, ktoré sa nevenujú športu, ale ako z názvu vyplýva, venujú sa tomu, čo nie je vidieť na futbalovom ihrisku. Články

⁷⁹ Redakcia. *SME* [online]. 2024 [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: <https://www.sme.sk/red>.

⁸⁰ Vydavateľ. *SME* [online]. 2024 [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: <https://www.sme.sk/dok/20442582/vydavatel>.

⁸¹ POLÁŠ, M. Redakcia denníka *Šport* sa presťahovala. *TREND* [online]. 2024 [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: <https://medialne.trend.sk/tlac/redakcia-dennika-sport-prestahovala>.

v tejto skupine si rozdelíme do viacerých podkategórií. Tie sú nasledovné: *úroveň organizácie, pomery v krajine a pomery v mužstvách*.

Kategória *úroveň organizácie* zastrešuje články, ktoré opisujú, ako organizátorská krajina zvládla svoju úlohu pri hostení šampionátu takýchto rozmerov a aké podmienky vytvorili pre fanúšikov a hráčov. Patria sem vyjadrenia organizátorov a popredných členov organizácií, ktoré stoja za majstrovstvami sveta, ale aj články o prípravách, potrebnej infraštruktúre a zavedených opatreniach. Patriť sem budú aj texty o fanúšikoch a ich správaní, prípadne o tom, ako sa s nimi organizátori vysporiadali.

Pomery v krajine je kategória, do ktorej zaradíme články, ktoré opisujú stav v hostiteľskej krajine. Týka sa to počasia, politiky, obyvateľov, úrovne života a všetkého, čo bolo v krajine prítomné už pred šampionátom, ale týka sa to aj infraštruktúry, ktorá ale nevznikla z dôvodu organizovania turnaja.

Do skupiny *pomery v mužstvách* spadajú články o jednotlivých tímoch a hráčoch, ktoré sa ale nebudú týkať športu. To znamená nálada alebo problémy v kabíne, príbehy hráčov a mužstiev.

Ako sme spomenuli vyššie, článok môže spadať aj do viac ako jednej kategórie. Očakávať sa tiež dajú texty, ktoré nebudú vyhovovať ani jednej. Tie označíme ako *iné*.

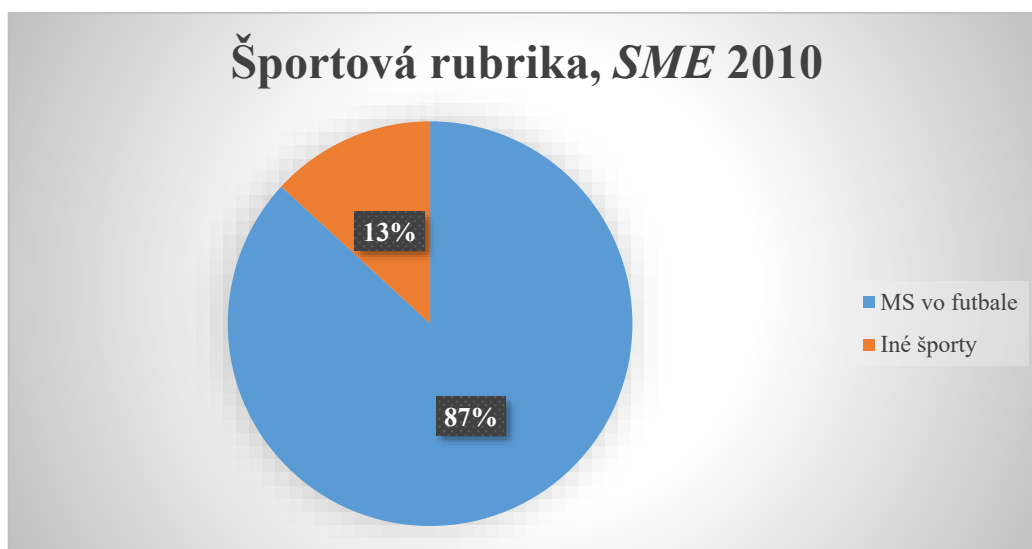
Triediť články budeme aj podľa autora. Zaujímajú nás dve možnosti. Buď článok vznikol v redakcii alebo od spravodajcu na mieste konania šampionátu. Tieto dve možnosti nazveme *redakcia* a *spravodajca*. Samozrejme, autorom článku môže byť aj niekto iný, takýto prípad označíme ako *iné*.

3 Praktická časť

3.1 Denník *SME* 2010

Denník *SME* vydal v sledovanom období od 11. júna do 20. júna v roku 2010 osem čísiel. Tieto vydania pokrývali prvých 10 dní trvania futbalových majstrovstiev sveta. Športová rubrika predstavovala v tomto období dokopy 38 strán, z toho až 33 sa venovalo práve svetovému šampionátu. Celkovo denník uverejnil v sledovanom čase 71 článkov o turnaji.

Graf 1: Športová rubrika, *SME* 2010

Zdroj: Autor

Graf 1 nám ukazuje, že športová rubrika zo svojho obsahu venovala v sledovanom období majstrovstvám sveta 87 %, naopak, ostatným športom venovala zvyšných 13 %.

Tabuľka 1: Počet strán v jednotlivých dňoch, *SME* 2010

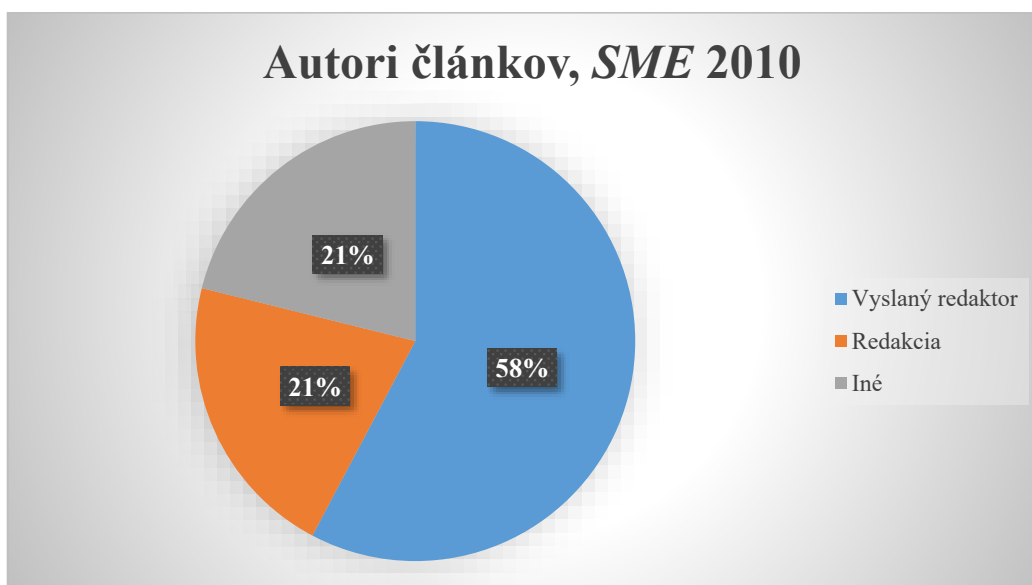
Vydanie	11. 6.	12. 6.	14. 6.	15. 6.	16. 6.	17. 6.	18. 6.	19. 6.
Strany celkovo	4	5	6	4	5	4	5	5
Strany o MS	3	4	5	4	5	4	4	4

Zdroj: Autor

Z tabuľky 1 vyplýva, že športová rubrika mala počas prvých 10 dní šampionátu denne vždy minimálne štyri a maximálne šesť strán. Údaje tiež hovoria, že v troch dňoch sa denník venoval vyslovene majstrovstvám sveta vo futbale. Iným športom však v ostatných vydaniach venoval vždy maximálne jednu stranu.

Denník *SME* vyslal do Juhoafrickej republiky v roku 2010 dvoch redaktorov. Konkrétne to boli Pavol Spál a Ladislav Harsányi. Z výskumu vyplýva, že sa zameriavali najmä na informácie a detaily o slovenskom tíme. Ponúkli viacero rozhovorov, či už s trénerom alebo hráčmi. Boli taktiež autormi predzápasových a pozápasových výstupov. Hodnotili výkony, taktiku alebo pripravenosť mužstva. Spolu pripravili pre denník *SME* 41 článkov. V prípade tém, ktoré pokrývali, to bolo zhruba vyrovnané. V 22 prípadoch sa venovali zákulisiu a v 19 prípadoch športu. Zo zákulisia sa desaťkrát venovali *pomerom v mužstvách* a deväťkrát písali buď *o pomeroch v krajine* alebo *o úrovni organizácie*. Obsahové zameranie vyslaných redaktorov bolo teda rôznorodé a žiadna z našich sledovaných oblastí u nich nedominovala. Dôležitý je spomínaný počet ich článkov, ten činil 41 a predstavuje vyše 50 % všetkých textov, ktoré denník v tomto čase uverejnil.

Graf 2: Autori článkov, *SME* 2010

Zdroj: Autor

Z grafu 2 vyplýva, že 58 % článkov pochádza od redaktorov, ktorí boli na mieste konania šampionátu. Naopak, z domácej redakcie uverejnil denník *SME* rovnaký počet článkov ako od *iných* zdrojov. *Iné* zdroje sú najčastejšie tlačové agentúry. Z domácej redakcie napísal

denník 15 článkov, z toho osem sa venovalo športu a zvyšné zákulisiu, v ktorom napríklad nedostala priestor podkategória *pomery v krajine*. Od *iných* zdrojov bolo 11 článkov o zákulisí šampionátu a štyri sa venovali športu. Štyrikrát zo zákulisia sa venovali *úrovni organizácie* a v rovnakom množstve písali o *pomeroch v mužstvách*.

Tabuľka 2: Autori a témy, SME 2010

<i>Autor/Téma</i>	Spravodajca	Redakcia	Iné
Šport	19	8	4
Zákulisie	22	7	11

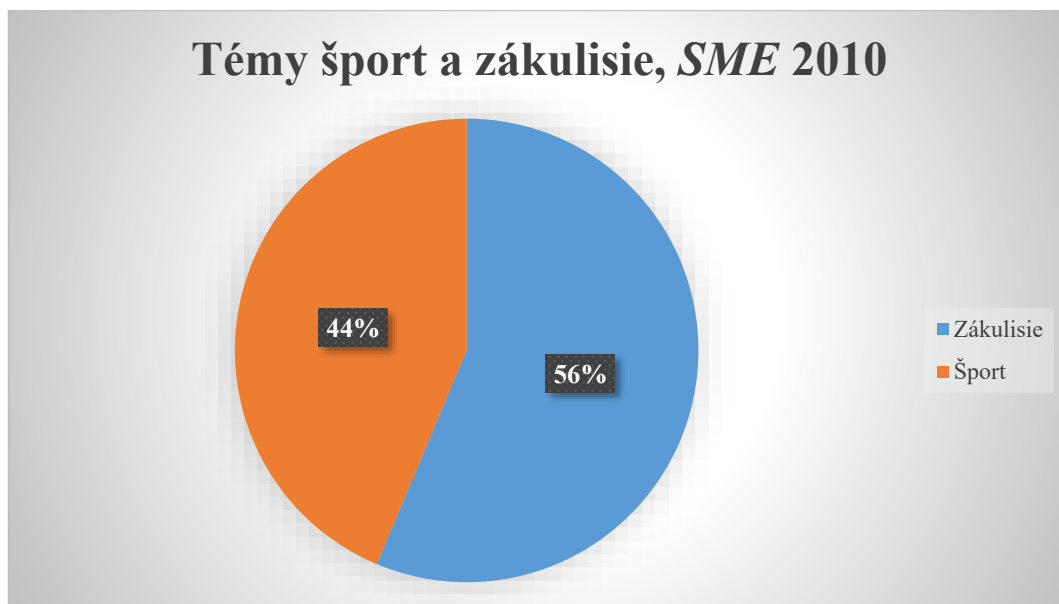
Zdroj: Autor

Tabuľka 2 hovorí, že v najväčšom pomere sa témam zo zákulisia venovali *iné* zdroje, konkrétne viac ako 73 %. Naopak, jediný zdroj, ktorý písal viac o športe ako o zákulisí šampionátu, je domáca redakcia.

V každom vydaní počas sledovaného obdobia dostala priestor športová aj zákulisná téma. Najviac článkov o majstrovstvách uverejnil denník 16. júna 2010, bolo ich 13. Na druhej strane, najmenej, šesť, publikoval o deň neskôr.

Z celkového počtu 71 článkov bol šport primárnou témou v 31 textoch. Zvyšných 40 tak rozoberalo zákulisie športu. V nasledujúcom grafe 3 vyjadrujeme percentuálny pomer dvoch nosných tém.

Graf 3: Témy šport a zákulisie, *SME* 2010

Zdroj: Autor

Denník teda venoval zákulisiu 56 % svojich článkov. Dôležité pre výsledky výskumu sú aj spomínané podkategórie zákulisia. Napríklad otvárací článok z 11. júna s názvom *Afrika už konvertuje na futbal* spadá do podskupiny *Pomery v krajine*. Zaoberal náladou v Juhoafrickej republike tesne pred začiatkom veľkej športovej udalosti, aká v tejto krajine nemala obdobu. Autorom je Pavol Spál.⁸²

Do tejto podkategórie spadá celkovo šesť článkov zo skúmaného obdobia. Okrem už spomínaného o nálade v Afrike sa venovali napríklad podmienkam pre slovenských fanúšikov. Tí kvôli návšteve turnaja nemohli voliť v slovenských parlamentných voľbách a v meste Rustenburg im bola zima. Ďalší článok v tejto podkategórii nadväzuje na zlepšenú náladu v krajine vďaka šampionátu a spomína politickú minulosť Juhoafrickej republiky. Piaty text zo skupiny opäť rozoberal počasie a to, ako môže ovplyvniť výkon hráčov. Posledný článok o pomeroch v krajine s názvom *Úsmev a slzy* hovorí o nešťastnej nálade v krajine po vypadnutí ich domáceho mužstva.⁸³

Pre stanovené výskumné otázky je dôležitá tiež podkategória *úroveň organizácie*. V skúmanom období sa s touto témou vyskytuje 10 článkov. Prvý s názvom *Rozhodcovia sa*

⁸² SPÁL, P. Afrika už konvertuje na futbal. *SME*. Bratislava: Petit Press. Roč. 18 (2010), č. 133, s. 17. ISSN 1335-440X

⁸³ HARSÁNYI, L. Úsmev cez slzy. *SME*. Bratislava: Petit Press. Roč. 18 (2010), č. 140, s. 16. ISSN 1335440X

učia nadávky hovorí napríklad o potrebnej špecifickej príprave rozhodcov na blížiaci sa šampionát. Taktiež sem patrí článok, v rámci ktorého sa slovenský kapitán Marek Hamšík v rozhovore sťažuje na ubytovanie a bezpečnostné opatrenia. Slovenskí hráči bývali v hoteli, kde nefungoval dobre internet a kvôli bezpečnosti ho vo voľnom čase nemohli opustiť.⁸⁴ Dva texty riešia testovanie nového trávnik, ktorý nebol úplne vyhovujúci. Až v štyroch prípadoch bola ústredná téma článkov vuvuzely – fanúšikovské pomôcky, ktoré boli počas šampionátu pravidelne terčom kritiky. Boli dobrým biznisom, fanúšikovia si ich obľúbili a hráči ich nemali radi. Ďalej sa riešilo pirátske vysielanie v Severnej Kórei alebo skromné ubytovanie, ktoré organizátori pripravili pre skupinu slovenských fanúšikov.

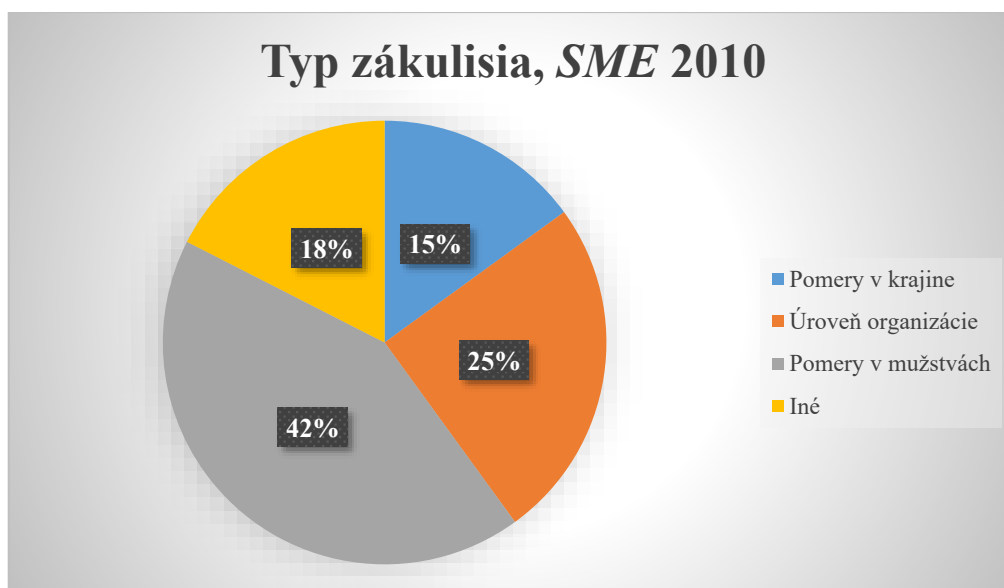
Podkategóriu *Pomery v mužstvách* tvorí 17 článkov z tohto obdobia. Ako sme spomenuli v podkapitole *Kategórie*, patria sem texty o nálade a problémoch v mužstve, vyjadrenia hráčov alebo trénerov. Najčastejšie sa tieto články v roku 2010 týkali, pochopiteľne, slovenského národného mužstva.

Do podkategórie *Iné* patria napríklad správy o šampionáte z iných krajín, odkazy hráčom od slovenských športovcov alebo krátky rozhovor s manželkou futbalistu. Zo zákulisia šampionátu zastrešuje podkategória sedem článkov.

Nasledujúci graf ukazuje, aký percentuálny podiel zastávajú v sledovanom období konkrétne podkategórie zo zákulisia šampionátu.

⁸⁴ SPÁL, P. Po Maradonovi opakovať nebude. *SME*. Bratislava: Petit Press. Roč. 18 (2010), č. 134, s. 19. ISSN 1335-440X

Graf 4: Typ zázulisia, SME 2010

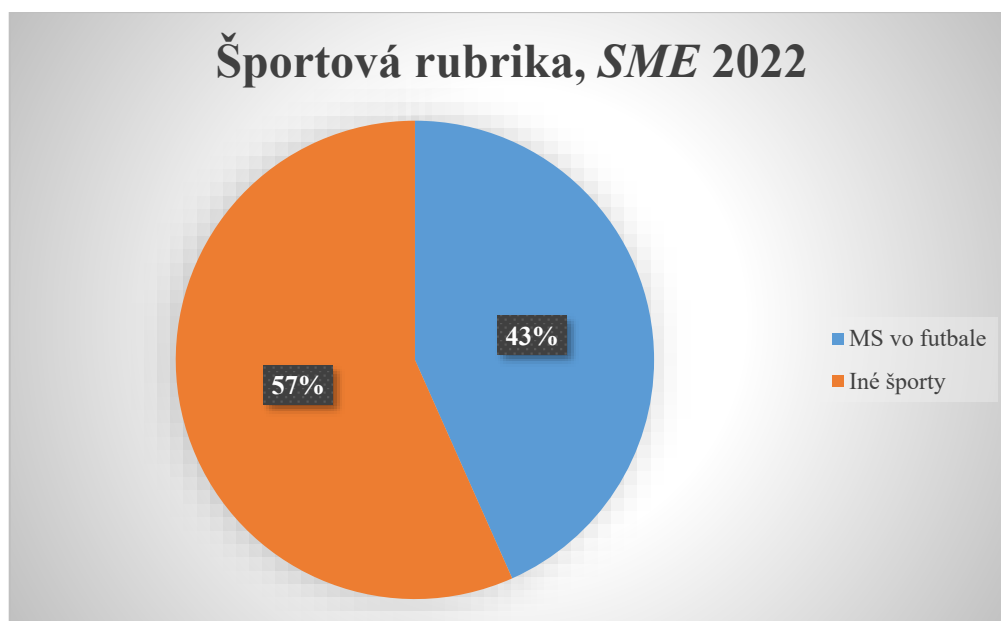
Zdroj: Autor

Graf 4 ukazuje, že najväčší pomer zo zázulisia šampionátu zastáva podkategória *pomery v mužstvách*. *Pomery v krajine* a *úroveň organizácie* spolu tvoria 40 % zo zázulisia. Je to tak spolu stále menej, ako tvorí najviac zastúpená skupina. Podkategória *Iné* tvorí väčšiu časť článkov ako *pomery v krajine*, konkrétne 18 % oproti 15%.

3.2 Denník SME 2022

Začiatok šampionátu vychádzal v tomto roku na nedeľu. Do výskumu sme preto zahrnuli číslo z piatku 18. novembra, ktoré bolo určené na celý víkend, a teda pokrývalo aj otvárací deň majstrovstiev sveta. Denník *SME* vydal v sledovanom období od 20. novembra do 29. novembra v roku 2022 osem čísiel. Športovú rubriku počas týchto dní tvorilo dokopy 30 strán. Majstrovstvám sveta vo futbale sa z toho venovalo 13 strán. O turnaji vyšlo spolu 16 článkov.

Graf 5: Športová rubrika, SME 2022

Zdroj: Autor

Z grafu 5 vyplýva, že denník iným športom venoval väčšinu svojho obsahu, konkrétne 57 %. Futbalový šampionát má v športovej rubrike zastúpenie 43 %. Nasledujúca tabuľka ukazuje, aké zastúpenie má turnaj v jednotlivých dňoch a vydaniach.

Tabuľka 3: Zastúpenie MS v jednotlivých dňoch, SME 2022

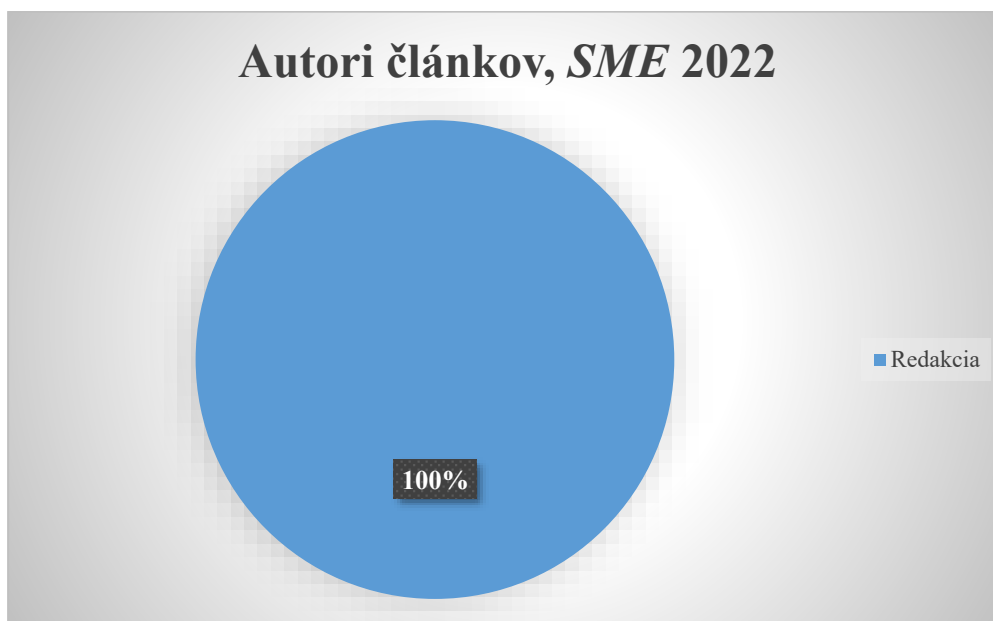
Vydanie	18. 11.	21. 11.	22. 11.	23. 11.	24. 11.	25. 11.	28. 11.	29. 11.
Strany celkovo	4	2	7	2	2	4	2	7
Strany o MS	1	0	2	2	2	3	1	2

Zdroj: Autor

Tabuľka 3 nám ukazuje, že nastal aj prípad, pri ktorom športová rubrika neobsahovala ani jednu stranu o šampionáte. Konkrétne sa tak stalo 21. novembra, v druhý deň jeho trvania. Dvakrát nastala situácia, že sa športová rubrika venovala výhradne majstrovstvám sveta. Bolo to 23. a 24. novembra 2022. Keď vynecháme 21. november, tak najmenším pomerom sa rubrika turnaju venovala v jeho otvárací deň vo vydaní z 18. novembra, bolo to 25 %.

Denník *SME* v tomto roku nevyslal na miesto konania majstrovstiev sveta žiadneho zo svojich redaktorov. Články tak pochádzali jedine z domácej redakcie. Tento fakt zásadne ovplyvnil údaje pri porovnávaní autorov článkov. Ako sme spomínali, v roku 2022 uverejnil denník *SME* spolu 13 textov o šampionáte. Autorom všetkých z nich bola domáca redakcia. Denník nevyužil ani správy od tlačových agentúr, ako často zvykol v roku 2010. Nasledujúci graf 6 nám tak formálne vyobrazuje percentuálny podiel autorov.

Graf 6: Autori článkov, *SME* 2022

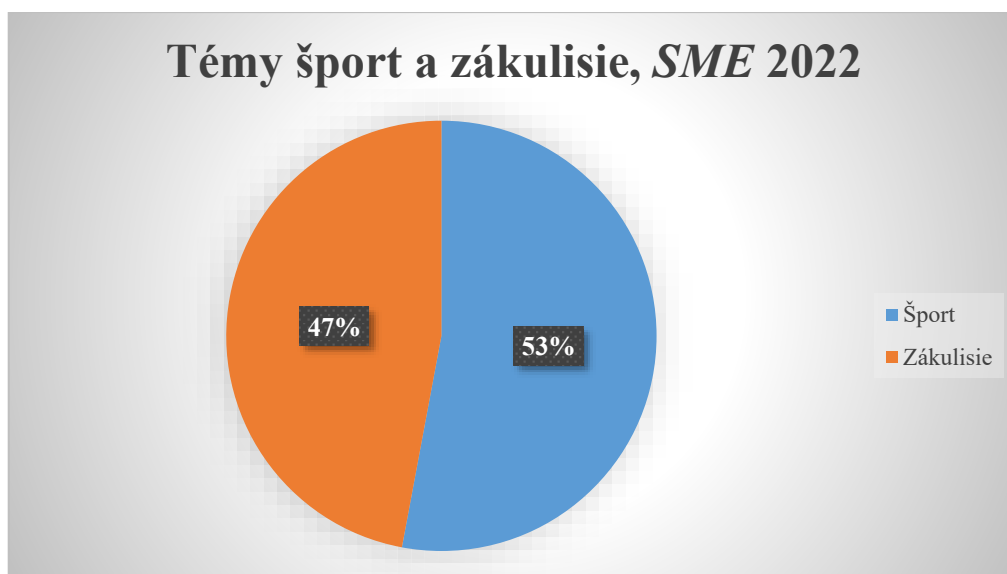

Zdroj: Autor

V roku 2022 nastala viackrát situácia, že v jeden deň dostali priestor iba športové témy alebo iba zákulisné. Výhradne športové témy sme mohli nájsť v štyroch z ôsmich vydaní. Naopak, iba zákulisné boli v dvoch vydaniach. Najviac článkov uverejnil denník o majstrovstvách 24. a 25. novembra, konkrétne každý deň tri. Iba jeden sme mohli nájsť 18. novembra.

Z celkového počtu 16 článkov bolo deväť o športe a osem o zákulisí šampionátu. Jeden článok totiž významne pokrýval dve témy. Nasledujúci graf 7 vyjadruje percentuálny pomer výskytu dvoch zásadných tematických okruhov.

Graf 7: Témy šport a zákulisie, *SME* 2022

Zdroj: Autor

Graf 7 ukazuje, že športu sa venovala väčšina článkov, konkrétne 53 %. Naopak, 47 % sa venovalo zákulisiu majstrovstiev. Z ôsmich článkov o zákulisi spadali štyri do podkategórie *pomery v mužstvách* a štyri texty hovorili o *úrovni organizácie*, ani jeden o *pomeroch v krajine*.

V podkategórii *pomery v mužstvách* nájdeme hneď tri texty o tréneroch. Otvárací článok v denníku s názvom *Africké tímy už trénujú domáci* rozoberá to, že všetky africké národné mužstvá na turnaji majú výhradne afrických kormidelníkov.⁸⁵ Zvyšné dva sú príbehy o tréneroch Saudskej Arábie a Kanady. Posledný článok v podkategórii je príbeh o hráčoch z Maroka, ktorým sa na turnaji prekvapivo darilo.

K *úrovni organizácie* sa denník prvýkrát vyjadril 24. novembra v článku s názvom *Michel': Extrémne dlhé zápasy? Od jari môžu byť aj na Slovensku*. Ten hovoril o netradične dlhom nadstavenom čase v zápasoch, veľakrát aj vyše 10 minút. „V zápase Anglicko – Irán pridali rozhodcovia 21 minút. O zhruba štvrtú hodinu sa natiahli stretnutia Senegal – Holandsko a takisto USA – Wales.“⁸⁶ V článku *Akoby sa vrátila nočná mora z Ruska* zasa autor spomenul správanie Nemcov pred ich úvodným zápasom, keď si na protest proti zákazu

⁸⁵ DEDINA, D. Africké tímy už trénujú domáci. *SME*. Bratislava: Petit Press. Roč. 30 (2022), č. 221, s. 23. ISSN 1335-440X

⁸⁶ DEDINA, D. Michel': Extrémne dlhé zápasy? Od jari môžu byť aj na Slovensku. *SME*. Bratislava: Petit Press. Roč. 30 (2022), č. 225, s. 18. [cit. 2024-04-22]. ISSN 1335-440X

nosenia dúhových kapitánskych pásov zakryli ústa na tímovej fotografii.⁸⁷ Práve toto je článok, v ktorom sa prekrýva téma *šport so zákulisím*. Ďalší článok v podkategórii spomína kandidatúru Kataru ako hostiteľskej krajiny a na to nadväzujúcu kandidatúru Saudskej Arábie na rok 2030. Posledný je rozhovor so športovým lekárom Pavlom Malovičom aj o tom, ako konanie turnaja počas sezóny a v nezvyčajných klimatických podmienkach ovplyvní výkonnosť hráčov. „*Biorytmus hráča je v priebehu sezóny nastavený na podmienky, v ktorých tradične existuje. Predpokladám, že sa tímy nastavili na to, že budú hrať v netradičných časoch.*“⁸⁸ Malovič sa vyjadril aj k záchytkám, ktoré boli pripravené pre fanúšikov, ktorí boli pod vplyvom alkoholu.

V nasledujúcom grafe ukážeme percentuálny podiel výskytu jednotlivých podkategórií zo zákulisia šampionátu. Články z podkategórií *Iné* a *Pomery v krajine* sa nevyskytli ani v jednom prípade.

Graf 8: Typ zákulisia, SME 2022

Zdroj: Autor

Graf 8 ukazuje, že obe podkategórie dostali v denníku *SME* z roku 2022 rovnaký priestor, teda v oboch prípadoch 50 %. Ako sme spomenuli vyššie, zvyšné dve podskupiny neboli v sledovanom období zastúpené.

⁸⁷ SPÁL, P. Akoby sa vrátila nočná mora z Ruska. *SME*. Bratislava: Petit Press. Roč. 30 (2022), č. 225, s. 19. ISSN 1335-440X

⁸⁸ SPÁL, P. Malovič: pre opitých fanúšikov dôsledne pripravili záchytky. *SME*. Bratislava: Petit Press. Roč. 30 (2022), č. 226, s. 23. ISSN 1335-440X

3.3 Porovnanie denníka *SME* 2010 a 2022

Denník *SME* pokrýval majstrovstvá sveta vo futbale v rokoch 2010 a 2022 zásadne odlišne. Rozdiely sme si mohli všimnúť v rozsahu, v autoroch aj v témach článkov. O šampionáte v Juhoafrickej republike ponúkol denník napríklad 33 strán, zatiaľ čo v roku 2022 len 13. Za 12 rokov klesol aj počet strán športovej rubriky. V roku 2010 obsahovala v denníku *SME* 38 strán, v roku 2022 to bolo 30 strán. Spomínaný český výskum hovoril o polovičnom úbytku strán o športe. V prípade denníka *SME* nešlo až o taký veľký rozdiel.

V roku 2010 tvorili témy zo zákulisia šampionátu dokonca viac obsahu ako v roku 2022. Konkrétne 56 % oproti 47 %. Počas šampionátu v Katare však dostali väčší priestor zo zákulisia spoločenské témy *pomery v krajine a úroveň organizácie*. Stále to však nebola väčšina, spolu tvorili 50 % článkov. V roku 2010 tvorili tieto podkategórie 40 % textov a najväčší priestor dostala podkategória *pomery v mužstvách*.

V tejto podkapitole potvrdíme alebo vyvrátíme hypotézy, ktoré sme predstavili v metodologickej časti. Ako sme spomenuli, budeme porovnávať rovnaké periodiká v rozdielnych rokoch. Preto budeme hypotézy hodnotiť z pohľadu denníka *SME*.

VO1: Aký priestor dostal šampionát v denníku *SME* a v denníku *Šport* v roku 2010 a aký v roku 2022?

H1: V roku 2010 dostal šampionát viac ako polovičné zastúpenie v periodikách, v roku 2022 dostal menej ako polovičný priestor.

Z výskumu vyplýva, že šampionát dostal v denníku *SME* v športovej rubrike v roku 2010 87 % priestor. V roku 2022 to bolo 43 %. Hypotéza sa pre denník *SME* potvrdila.

VO2: Akí autori prevládajú v denníku *SME* a v denníku *Šport* v roku 2010 a akí v roku 2022?

H2: V roku 2010 viac ako polovica článkov pochádza od vyslaných redaktorov, v roku 2022 pochádza väčšina z domácej redakcie.

V roku 2010 pochádzalo v denníku *SME* 58 % článkov od vyslaných redaktorov. V roku 2022 boli všetky texty z domácej redakcie. Hypotéza sa pre denník *SME* potvrdila.

VO3: Aký priestor dostalo *zákulisie šampionátu* v denníku *SME* a v denníku *Šport* v roku 2010 a aký v roku 2022?

H3: V roku 2010 dostalo *zákulisie šampionátu* menej ako 50 % priestoru v periodikách. V roku 2022 dostalo viac ako 50 % priestoru.

V roku 2010 dostalo zákulisie v denníku *SME* 56 % priestoru v článkoch o majstrovstvách sveta. V roku 2022 to bolo 47 %. Hypotéza sa pre denník *SME* nepotvrdila.

VO4: Akým témam zo *zákulisia šampionátu* sa najviac venoval denník *SME* a denník *Šport* v roku 2010 a akým v roku 2022?

H4: V roku 2010 sa denníky najviac zo *zákulisia šampionátu* venovali téme *pomery v mužstvách* a v roku 2022 to boli témy *pomery v krajine* a *úroveň organizácie*.

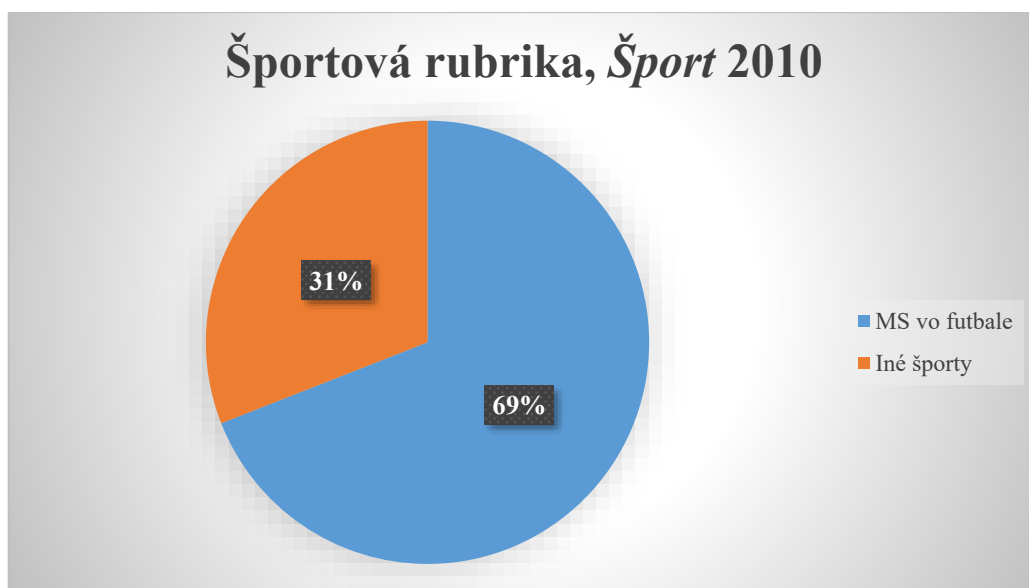
Výskum ukázal, že v roku 2010 prevládala v denníku *SME* zo *zákulisia* téma *pomery v mužstvách*, konkrétne to bolo 42 %. Články v podkategóriách *pomery v krajine* a *úroveň organizácie* tvorili spolu 40 %. V roku 2022 bol tento pomer vyrovnaný, a teda neprevládala ani jedna podkategória. Hypotéza sa tak pre denník *SME* nepotvrdila.

Zásadné zmeny v prístupe k šampionátom v rovnakom periodiku pripisujeme tomu, že v roku 2010 sa v Juhoafrickej republike predstavila slovenská futbalová reprezentácia. Tento fakt bol pre denník kľúčový a nadradený nad skutočnosťou, že majstrovstvá sveta sa v roku 2022 konali v kontroverznej krajine a že športová žurnalistika v súčasnosti viac zasahuje do spoločenských tém. Vidíme značné rozdiely v rozsahu, autoroch aj obsahu článkov. Účasť slovenského tímu na šampionáte mohla zaujať autorov do takej miery, že viac venovali pozornosť aj zákulisiu šampionátu ako v roku 2022. Aj keď tiež platí, že zo *zákulisia* sa denník v roku 2022 venoval spoločenským témam viac ako v roku 2010. Ako sa ukázalo, majstrovstvá sveta v Katare neboli pre športovú rubriku denníka ani prioritou. V roku 2022 môžeme pozorovať aj úbytok strán športovej rubriky.

3.4 Denník *Šport* 2010

Denník *Šport* vydal v sledovanom období od 11. júna do 20. júna v roku 2010 osem čísiel. Tieto vydania pokrývali prvých 10 dní trvania futbalových majstrovstiev sveta. Celkový počet strán o športe v tomto období bol 210. Z toho sa 145 strán venovalo majstrovstvám sveta. Ako sme spomínali, denník *Šport* pravidelne ponúkal aj nešportovú prílohu. Okrem nej sa v tlači vyskytovala inzercia alebo rozsiahly tabuľkový servis. Do porovnania rozsahu sme pre čo najreprezentatívnejší výsledok rátali iba športové strany. Graf 9 vyjadruje percentuálne zastúpenie majstrovstiev sveta a iných športov.

Graf 9: Športová rubrika, Šport 2010

Zdroj: Autor

Ako môžeme vidieť, šampionát tvoril 69 % obsahu zo všetkých športových strán. Nasledujúca tabuľka ukáže zastúpenie majstrovstiev sveta v jednotlivých dňoch oproti ostatným športom.

Tabuľka 4: Zastúpenie MS v jednotlivých dňoch, Šport 2010

Vydanie	11. 6.	12. 6.	14. 6.	15. 6.	16. 6.	17. 6.	18. 6.	19. 6.
Strany o športe	26	25	29	30	25	25	25	25
Strany o MS	16	16	18	18	21	18	19	19

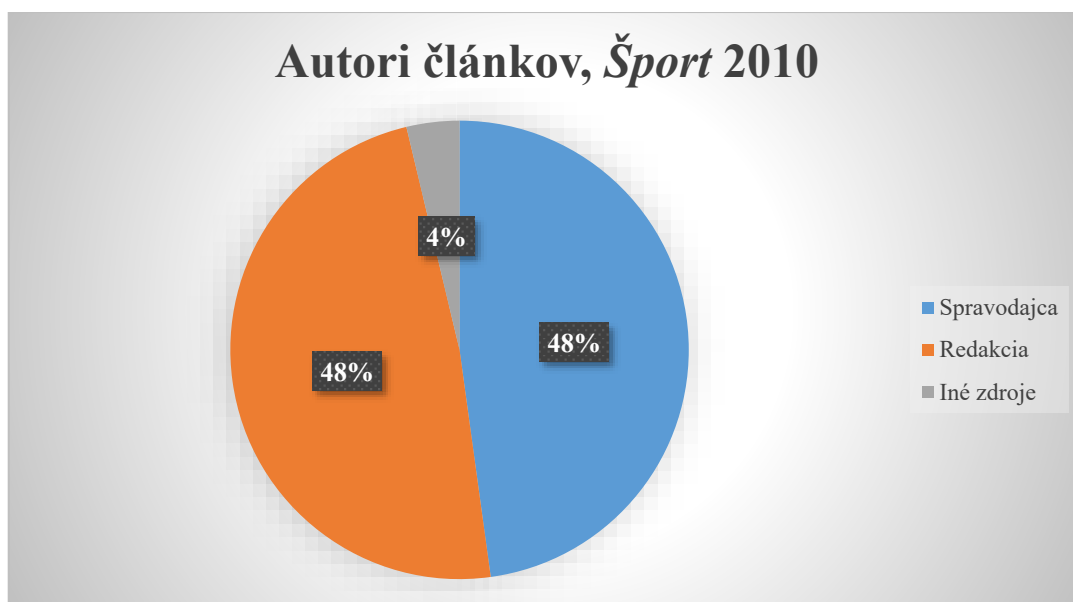
Zdroj: Autor

Z tabuľky 4 vidíme, že v prvých dňoch šampionátu dostávali ostatné športy priestor na minimálne deviatich stranách. Najväčšia zmena nastala 16. júna, kedy majstrovstvá sveta vo futbale zaplnili 21 z 25 strán o športe. Zároveň nám tabuľka ukazuje, že denník venoval každý deň minimálne 25 strán športu.

Denník *Šport* vyslal v roku 2010 do Juhoafrickej republiky dvoch svojich redaktorov. Boli nimi Mojmir Staško a Peter Šurin. Títo dvaja autori napísali z miesta konania

šampionátu spolu 77 článkov. Systém, aký sme mohli sledovať v každom vydaní, bol, že prvé strany o turnaji vždy plnili práve vyslaní redaktori. V každom čísle sa až neskôr objavovali články od domácej redakcie. Mojmír Staško aj Peter Šurin venovali o trochu väčšiu pozornosť športovým témam. Konkrétne to bolo 36 článkov o témach zo zákulisia šampionátu a zvyšných 41 textov bolo o športe. Naopak, domáca redakcia napísala do denníka v tomto období o majstrovstvách sveta 78 článkov a väčšina bola o športe. Od iných zdrojov sme tu mohli nájsť šesť článkov. *Iné* zdroje tvorili tlačové agentúry alebo príspevky od čitateľov či futbalových expertov.

Graf 10: Autori článkov, Šport 2010

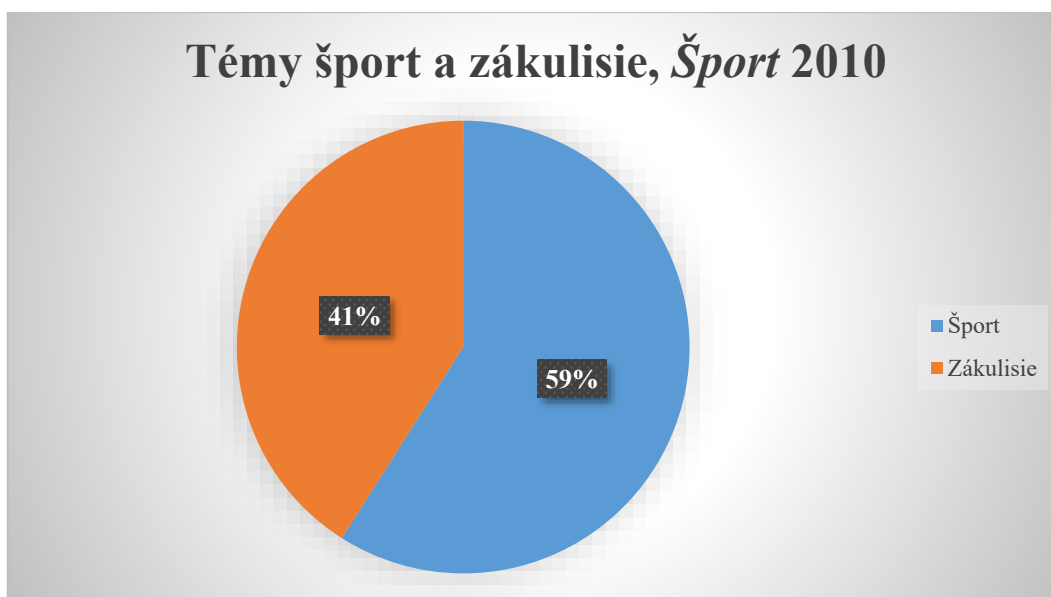

Zdroj: Autor

Z grafu 10 vyplýva, že vyslaní redaktori z denníka *Šport* sa v sledovanom období podieľali na 48 % článkov. Pre porovnanie, denník *SME* využíval v rovnakom roku svojich spravodajcov v podstatne vyššej miere.

Z celkového počtu 161 článkov sa v sledovanom období 95 venovalo športu a 66 zákulisiu šampionátu. V nasledujúcom grafe 11 vyjadríme percentuálne zastúpenie oboch dôležitých tém.

Graf 11: Témy šport a zákulisie, Šport 2010

Zdroj: Autor

Téma *šport* sa vyskytovala vo väčšine článkov, konkrétne v 59 %. K tejto téme prispela najviac domáca redakcia, napísala o nej 52 textov. *Iné* zdroje o nej napísali trikrát, teda v polovici svojich príspevkov.

Zaujímavé bolo správanie denníka v tom, že pred prvým zápasom slovenskej reprezentácie na šampionáte sa v každom čísle vyskytovalo viac článkov zo zákulisia šampionátu. Prvý zápas Slováci odohrali 15. júna 2010 nášho času proti Novému Zélandu. V prvých štyroch číslach denníka v sledovanom období teda prevládali témy zo zákulisia. Následne sa ústrednou témou stalo odohrané stretnutie, ktoré skončilo remízou 1:1. Nasledujúca tabuľka 5 ukazuje v konkrétnych číslach, ako sa zmenilo zameranie denníku.

Tabuľka 5: Zákulisie a šport v jednotlivých dňoch, Šport 2010

Téma/Dátum	11. 6.	12. 6.	14. 6.	15. 6.	16. 6.	17. 6.	18. 6.	19. 6.
Šport	6	10	12	8	16	16	12	15
Zákulisie	9	9	13	13	3	3	8	8

Zdroj: Autor

Ako môžeme vidieť, v deň, keď mohol denník prvýkrát písať o odohratom stretnutí, zásadne klesol počet článkov o zákulisí a pribudli texty so zameraním na šport. Vydanie zo 16. júna

otváral článok s názvom *Tak blízko víťazstva*. Autorom bol vyslaný redaktor a rozoberal priebeh zápasu. Nasledovali rozhovory najprv s trénerom Vladimírom Weissom, neskôr s hráčmi. Všetky články rozoberali odohratý zápas z rôznych uhlov pohľadu. Šport bol teda predmetom záujmu dva dni po úvodnom stretnutí slovenskej reprezentácie. Pred ich ďalším zápasom na turnaji môžeme vidieť podľa tabuľky 5 návrat aj k zákulisným témam. Zároveň nadviažeme na údaje z tabuľky 4. V nich vidíme, že 16. júna venoval denník majstrovstvám sveta najviac strán. Toto správanie ukazuje, do akej miery bola účasť slovenskej reprezentácie na turnaji pre periodiká dôležitá.

Téma *Šport* bola mimo spomínaného zápasu väčšinou zastúpená v druhej polovici každého vydania. Prevažne domáca redakcia prinášala čitateľom výsledky a súhrn odohratých zápasov.

Najviac bola v denníku zo zákulisia šampionátu zastúpená podkategória *pomery v mužstvách*. Tvorilo ju dokopy 33 článkov zo sledovaného obdobia. Z toho bolo 21 o Slovákoch. Podobne, ako tomu bolo aj v denníku *SME*, články popisovali náladu v mužstve, ako trávia hráči voľný čas alebo rozhovory o tom, ako spolu prežívajú majstrovstvá sveta. Napríklad prvý text z tejto podkategórie o Slovákoch má názov *Vuvuzely? Ako lúčne koníky...* Autorom je Mojmír Staško a rozpráva sa v ňom s hráčom Zdenom Štrbom o osobnom živote, o tom, ako si zvykol v Afrike alebo o tom, či má nasledované ostatné mužstvá.⁸⁹

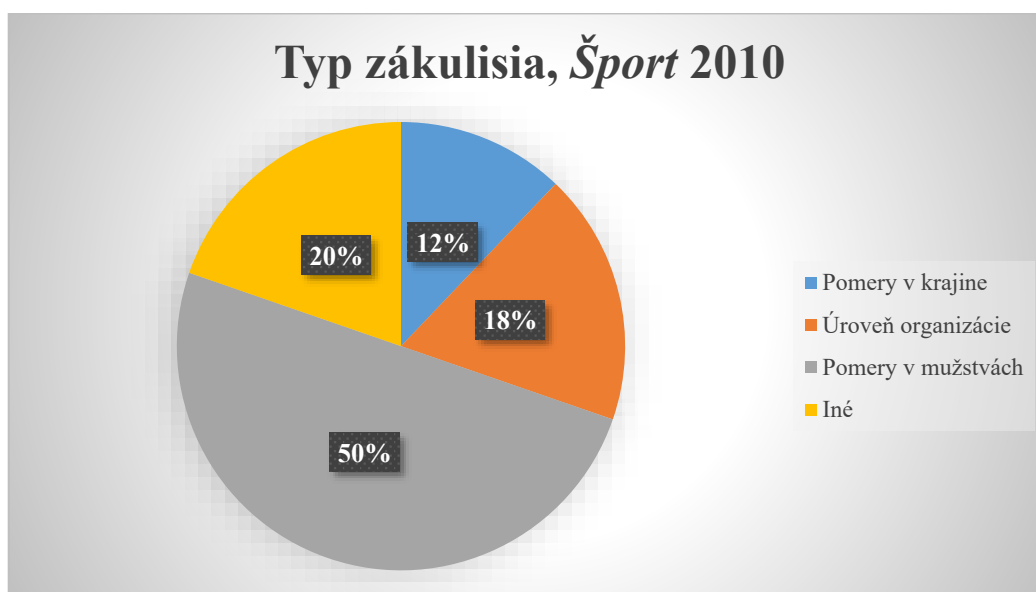
Podkategórie *pomery v krajine a úroveň organizácie* sa spolu vyskytli v sledovanom období 20-krát. Najčastejšie boli zastúpené vo vydaní z dňa 11. júna 2010, teda v prvý deň šampionátu, konkrétne ich tu bolo päť. Je nutné podotknúť, že z týchto podkategórií sa v každom čísle vyskytol aspoň jeden článok. Otvárací text denníka z 11. júna s názvom *S Afrikou v srdci* rozoberal to, ako sa Juhoafrická republika stala hostiteľskou krajinou majstrovstiev sveta vo futbale. O pomeroch v krajine hovorí štvrtý článok v tomto vydaní s názvom *Po prvej noci*. Ten zhrnul slová Vladimíra Weissa st. o počasí a ľuďoch v tejto zemi. Veľakrát narážali články o *úrovni organizácie* na fanúšikov a ich vuvuzely. Organizátori museli pravidelne riešiť sťažnosti na tieto pomôcky. Rovnako tak bolo predmetom článkov aj ubytovanie pre slovenských hráčov a fanúšikov. Pomery v krajine opisoval denník v článkoch často aj cez počasie. V Juhoafrickej republike totiž neboli podmienky, na aké boli Európania zvyknutí. Okrem spomínaného článku to boli napríklad

⁸⁹ STAŠKO, M. Vuvuzely? Ako lúčne koníky... *Šport*. Bratislava: Šport Press. Roč. 64 (2010), č. 134, s. 4. ISSN 0139-7001

texty *Začíname nižšie, postupne stúpame*, kde autor opisoval zásadne rozdielnu nadmorskú výšku miest v krajine alebo *Bří, minus jeden stupeň*. Tam autor písal o nezvyčajne nízkych teplotách.

Nasledujúci graf vyjadruje rozloženie *zákulisia šampionátu* a v ňom percentuálne zastúpenie jednotlivých podkategórií.

Graf 12: Typ zákulisia, Šport 2010

Zdroj: Autor

Z grafu 12 vyplýva, že 50 % zákulisia tvoria články o *pomeroch v mužstvách*. Podkategórie *Pomery v krajine* a *úroveň organizácie* tvoria spolu 30 % článkov.

3.5 Denník *Šport* 2022

Denník *Šport* vydal v sledovanom období v roku 2022 deväť čísiel. Majstrovstvá sveta sa začali v nedeľu 20. novembra. Do výskumu sme preto zahrnuli aj sobotné vydanie z 19. novembra, ktoré pokrýva úvodný deň šampionátu. Celkový počet strán o športe bol počas týchto dní 165, z toho sa 59 venovalo majstrovstvám sveta. Podobne ako v roku 2010 denník aj teraz obsahoval nešportovú prílohu a inzerciu. Naopak, zásadne obmedzil tabuľkový a výsledkový servis. Do porovnania rozsahu sme aj v tomto prípade rátali iba strany o športe. Na 59 stranách o turnaji vyšlo spolu 115 článkov.

Graf 13: Športová rubrika, Šport 2022

Zdroj: Autor

Ako nám graf 13 ukazuje, majstrovstvá sveta vo futbale dostali v denníku *Šport* v roku 2022 36 % rozsahu oproti ostatným športom. V nasledujúcej tabuľke 6 ukážeme zastúpenie šampionátu v jednotlivých dňoch.

Tabuľka 6: Zastúpenie MS v jednotlivých dňoch, Šport 2022

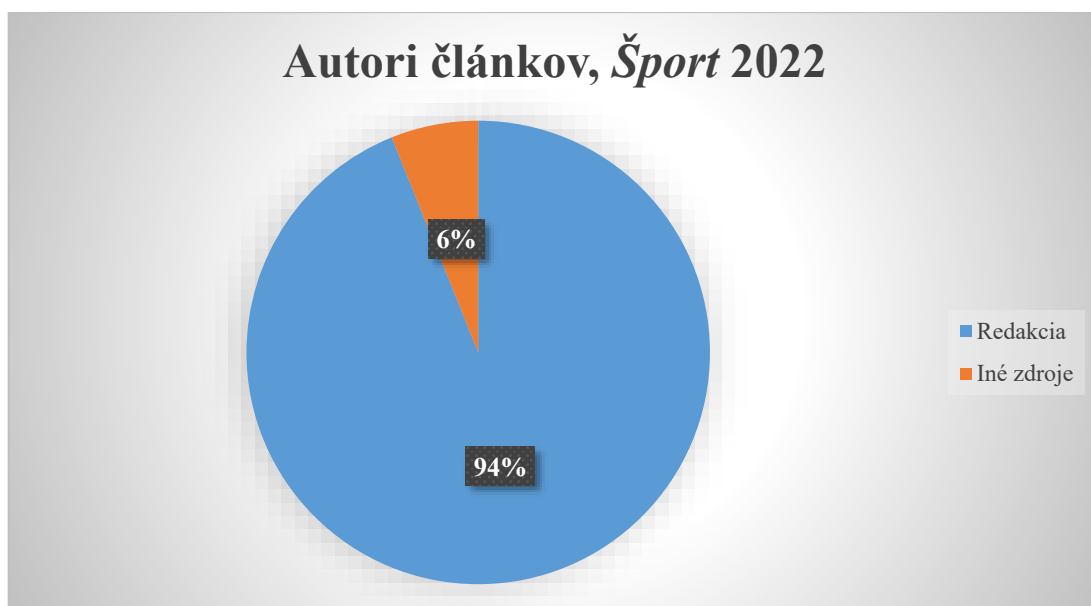
Dátum	19. 11.	21. 11.	22. 11.	23. 11.	24. 11.	25. 11.	26. 11.	28. 11.	29. 11.
Strany o športe	17	20	22	18	18	17	14	20	19
Strany o MS	2	3	5	7	7	8	9	9	9

Zdroj: Autor

Ako môžeme vidieť, majstrovstvá sveta vo futbale mali väčšinové zastúpenie iba vo vydaní z 26. novembra. Druhý a tretí deň šampionátu, teda 21. a 22. novembra, dostal turnaj výrazne menej priestoru oproti ostatným športom.

Denník *Šport* neposlal v roku 2022 do Kataru, dejiska majstrovstiev sveta, žiadneho zo svojich redaktorov. Autorom článkov tak bola prevažne domáca redakcia, konkrétne napísala 108 textov. Zvyšných sedem pochádzalo od iných zdrojov. *Iné* zdroje tvorili tlačové agentúry alebo príspevky od futbalových expertov.

Graf 14: Autori článkov, Šport 2022

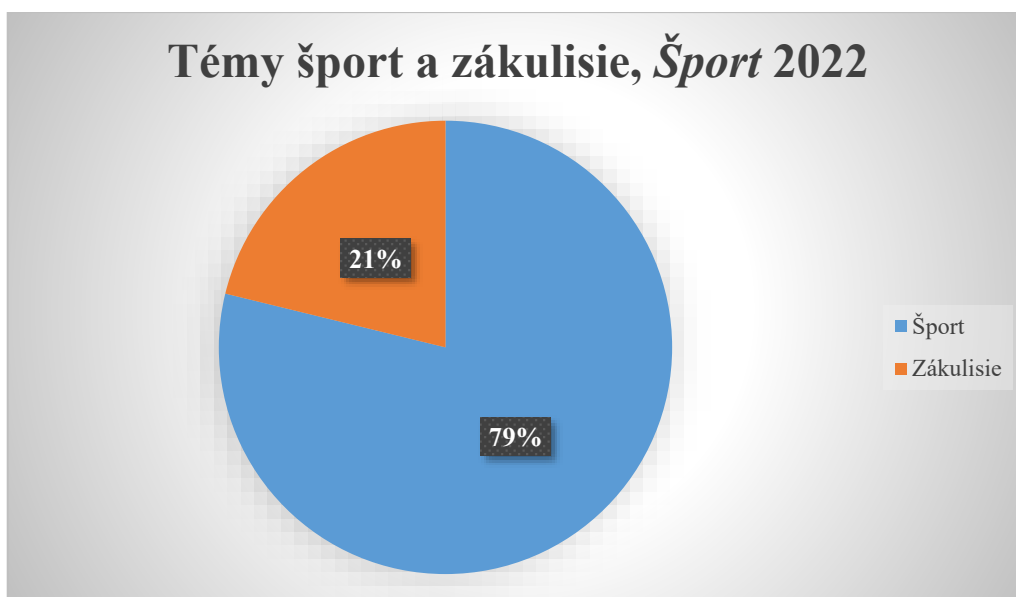
Zdroj: Autor

Domáca redakcia sa tak podľa grafu 14 podieľala na 94 % článkov o majstrovstvách sveta vo futbale.

Počas sledovaného obdobia uverejnil denník 25 článkov zo zákulisia šampionátu a zvyšných až 93 sa venovalo športu. Je nutné spomenúť, že v tomto období sa vyskytli tri články, ktoré spadali do témy *zákulisie* aj do témy *šport*. Najväčším pomerom bolo *zákulisie* zastúpené v prvých dňoch šampionátu. 19. novembra o ňom boli tri články z troch, 21. novembra to boli štyri články z piatich. Trend písať o zákulisí v prvých dňoch turnaja sme mohli vidieť aj v roku 2010. *Zákulisie šampionátu* bolo však každý deň v sledovanom čase zastúpené aspoň raz.

Články od iných zdrojov sa vždy týkali zákulisia a podkategórií *pomery v krajine* a *úroveň organizácie*. Domáca redakcia o zákulisí písala 18-krát. O športe napísala 93-krát. Nasledujúci graf 15 vyjadruje percentuálne zastúpenie oboch tém v denníku *Šport* z roku 2022.

Graf 15: Témy šport a zákulisie, *Šport* 2022

Zdroj: Autor

Najčastejšie bola zo zákulisia zastúpená podkategória *úroveň organizácie*. Týkalo sa jej 10 článkov. O *pomeroch v krajine* hovorili dva texty a o *pomeroch v mužstvách* deväť. V prvých dvoch číslach sa vyskytli štyri články, ktoré hovorili o krajine alebo organizácii. Aspoň jeden článok o jednej z týchto podkategórií sa vyskytol v siedmich z deviatich vydaní denníku.

Článok v úvodnom čísle s názvom *Iba nealko* sa venoval organizácii, pochádzal od tlačovej agentúry a rozoberal zákaz predávať alkohol na štadiónoch. Rozsiahly text v rovnakom vydaní s názvom *Vitajte na cintoríne bez náhrobných kameňov* hovoril o životných podmienkach pracujúcich migrantov v krajine a o extrémnych horúčavách, ktoré musia znášať. Článok súvisel aj s výstavbou štadiónov, a teda s organizáciou, ale téme sa venoval zo všeobecného pohľadu a popisoval celkové podmienky v krajine. „*V Katare zomrelo viac ako 6500 robotníkov, ale všetci pokračujú ďalej a chystajú sa na turnaj akoby nič.*“⁹⁰ Téma športu aj zákulisia sa vyskytla napríklad v článku *Ceremoniál prekvapil, otvárací zápas nie*. Ako z názvu vyplýva, hodnotil otvárací ceremoniál šampionátu a následne rozoberal priebeh úvodného zápasu medzi Katarom a Ekvádorom, ten skončil prehrou Kataru 2:0. Ako sme spomínali v podkapitole o spoločenských témach v športe, posledné roky v spoločnosti rezonuje aj LGBTI menšina. Tej sa na šampionáte snažila vyjadriť podporu nemecká futbalová reprezentácia. Organizátori však zakázali kapitánom

⁹⁰ JANČIANSKY, P. Vitajte na cintoríne bez náhrobných kameňov! *Šport*. Bratislava: Šport Press. Roč. 76 (2022), č. 267, s. 19. ISSN 0139-7001

nosiť dúhové pásky. Nemci si na protest zakryli ústa na tímovej fotke. Väčšinu rozsahu venuje tejto problematike článok s názvom *Nemecko bez odvahy a sily prehralo dvakrát za deň*. Úrovni organizácie sa články venovali najčastejšie, keď kritizovali výber Kataru ako hostiteľskej krajiny a taktiež kriticky nazerali na organizáciu FIFA. Svedčia o tom napríklad články *Infantino* alebo *Rozporuplné a v krvi realizované*.

V druhom článku v podkategórii *pomery v krajine* s názvom *Zdravotné peripetie majstrov lopty* píše autor o neznesiteľných horúčavách v Katare a o potrebe klimatizovaných štadiónov, aj keď toto riešenie podľa neho nie je vôbec ideálne.

Nasledujúci graf 16 ukazuje percentuálne zastúpenie jednotlivých podkategórií zo zákulisia šampionátu.

Graf 16: Typ zákulisia, Šport 2022

Zdroj: Autor

Podkategórie *pomery v krajine* a *úroveň organizácie* tvoria spolu 48 % zo zákulisia šampionátu. Skupina *Pomery v mužstvách* dostala 36 % priestoru a *Iné* témy dostali 16 %. Medzi *Iné* témy sme zaradili napríklad článok o iránskej reprezentácii, ktorý ale z väčšiny rozoberal pomery a protesty v ich krajine.

3.6 Porovnanie denníka Šport 2010 a 2022

Podobne, ako v denníku *SME*, aj v denníku *Šport* vidíme zásadné rozdiely v pokrývaní majstrovstiev sveta vo futbale v rokoch 2010 a 2022. Najväčšie odlišnosti môžeme vnímať

v rozsahu, v akom o šampionátoch písali, ale aj v rozsahu športových strán. Denník *Šport* mal v roku 2010 až 210 strán o športe, v roku 2022 to bolo 165 strán. Majstrovstvám z toho venoval v prvom prípade 145 strán a v druhom skúmanom roku iba 59. Rozdiel je teda značný. Do Juhoafrickej republiky vyslal denník dvoch svojich redaktorov, do Kataru ani jedného a články pochádzali z domácej redakcie alebo od iných zdrojov.

V roku 2010 venoval denník *Šport* väčší podiel zákulisiu ako v roku 2022. Vtedy sa v 79 % článkov orientoval na šport. V roku 2010 tvorili články zo zákulisia 41 %. Keď sa však pozrieme na zastúpené podkategórie v zákulisí, môžeme vidieť, že v roku 2022 sa denník viac venoval spoločenským témam, teda *úrovni organizácie a pomerom v krajine*. Zo zákulisia tvorili články 48 %. V roku 2010 to bolo 30 %. V tejto podkapitole si ďalej vyhodnotíme stanovené výskumné otázky a hypotézy.

VO1: Aký priestor dostal šampionát v denníku *SME* a v denníku *Šport* v roku 2010 a aký v roku 2022?

H1: V roku 2010 dostal šampionát viac ako polovičné zastúpenie v periodikách, v roku 2022 dostal menej ako polovičný priestor.

V roku 2010 dostal šampionát 69 % priestor oproti iným športom. V roku 2022 to bolo 36 %. Hypotéza sa pre denník *Šport* potvrdila.

VO2: Akí autori prevládajú v denníku *SME* a v denníku *Šport* v roku 2010 a akí v roku 2022?

H2: V roku 2010 viac ako polovica článkov pochádza od vyslaných redaktorov, v roku 2022 pochádza väčšina z domácej redakcie.

V roku 2010 napísali redaktori z miesta konania šampionátu 48 % článkov. V roku 2022 napísala domáca redakcia 94 % článkov. Hypotéza sa pre denník *Šport* nepotvrdila.

VO3: Aký priestor dostalo *zákulisie šampionátu* v denníku *SME* a denníku *Šport* v roku 2010 a aký v roku 2022?

H3: V roku 2010 dostalo *zákulisie šampionátu* menej ako 50 % priestoru v periodikách. V roku 2022 dostalo viac ako 50 % priestoru.

Zákulisie šampionátu dostalo v roku 2010 priestor v 41 % článkov. V roku 2022 to bolo 21 %. Hypotéza sa tak pre denník *Šport* nepotvrdila.

VO4: Akým témam zo *zákulisia šampionátu* sa najviac venoval denník *SME* a denník *Šport* v roku 2010 a akým v roku 2022?

H4: V roku 2010 sa denníky najviac zo *zákulisia šampionátu* venovali téme *pomery v mužstvách* a v roku 2022 to boli témy *pomery v krajine a úroveň organizácie*.

V roku 2010 sa denník zo *zákulisia* najviac venoval *pomerom v mužstvách*, konkrétne tejto podkategórii venoval 50 %. V roku 2022 podkategóriám *pomery v krajine a úroveň organizácie* venoval spolu 48 % – viac ako ktorejkoľvek inej téme. Hypotéza sa tak pre denník *Šport* potvrdila.

Ako sme napísali v prípade denníka *SME*, tak aj pri denníku *Šport* hrala najväčšiu rolu účasť Slovákov na turnaji v roku 2010. Periodikum venovalo turnaju väčšinu strán o športe a vyslalo do miesta konania dvoch svojich redaktorov. Vo veľkom priestore, ktorý šampionát dostal, sa objavilo aj väčšie zastúpenie *zákulisných* tém. Naopak, v roku 2022 sa denník zamerlal viac na šport a fakt, že sa turnaj koná v kontroverznej krajine, spomínal iba okrajovo. Správanie oboch denníkov je medzi rokmi v niektorých veciach podobné. Denník *SME* aj denník *Šport* informovali o turnajoch v roku 2022 na menej než polovici svojich strán o športe. Ďalej ani jeden nevyslal do hostiteľskej krajiny svojich redaktorov. Taktiež informovali o *zákulisí* v menej než polovici článkov, teda naopak, ako sme očakávali. Treba ale podotknúť, že zo *zákulisia* dostali spoločenské témy viac priestoru v roku 2022 v oboch denníkoch.

Záver

V teoretickej časti tejto bakalárskej práce sme priblížili, že šport je vysoko obľúbený po celom svete. Futbal alebo olympijské hry sledujú pravidelne milióny ľudí. Dianie z ihriska sa dostáva k fanúšikom aj vďaka športovej žurnalistike. Tá prešla od 19. storočia značným vývojom a jej funkcia a podoba sa počas tohto obdobia menila. Šport sa tiež rokmi vyvíjal a v dnešnej forme je to fenomén, ktorý púta pozornosť najväčších sponzorov a pravidelne siahajú do spoločenských tém a politiky. Tento fakt zohľadňuje vo svojom fungovaní práve športová žurnalistika, ktorá sa sústreďuje tiež na skutočnosti odohrávané sa na pozadí športových udalostí a neopisuje iba to, čo sa deje na povrchu. V prípade pokrývania takýchto akcií môže pre médiá zohrávať zásadnú rolu mimo spoločenských tém aj to, ak sa tam predstaví športovec alebo reprezentácia z ich krajiny.

Príkladom sú aj obe majstrovstvá sveta vo futbale, ktoré boli predmetom nášho výskumu. Príprava na šampionáty bola pre hostiteľské krajiny prioritou a pre ľudí v krajine znamenala táto možnosť obrovské privilegium. V prípade Kataru sme ukázali, ako vysoko môže udalosť takýchto rozmerov siahnuť do politiky. Taktiež púťali pozornosť médií veci, ktoré sa odohrávali na pozadí šampionátu. Medzi také patrili napríklad životné podmienky pre pracujúcich migrantov v krajine. Pochybnosti vzbudzovala aj voľba Kataru ako organizátora majstrovstiev sveta vo futbale.

Na základe predstavených faktov sme v praktickej časti porovnali mediálne pokrytie týchto dvoch športových udalostí. Pri výskume šampionátov hrali kľúčovú rolu dve skutočnosti. V roku 2010 to bola historická účasť slovenskej reprezentácie na majstrovstvách sveta vo futbale. V roku 2022 to bola kontroverzná hostiteľská krajina. Medzi rokmi sme porovnávali priestor, aký dostali šampionáty v denníkoch, autorov jednotlivých článkov a obsah konkrétnych textov. Za podstatný údaj sme považovali aj celkový rozsah športovej rubriky v médiách medzi rokmi. Potreba venovať sa spoločenským témam a náklonnosť k reprezentácii z vlastnej krajiny zohrali pri pokrývaní šampionátov zásadnú úlohu.

V prípade denníka *Sme* sme potvrdili dve zo štyroch hypotéz. Týkali sa rozsahu, aký venoval majstrovstvám sveta medzi rokmi a autorov článkov. Naše predpoklady o obsahu článkov v tomto prípade neboli správne. Pri denníku *Šport* sa ukázali ako pravdivé tiež dve hypotézy. Týkali sa rozsahu, aký denník venoval turnajom a obsahom článkov zo zákulisia. Nepotvrdili sa hypotézy o autoroch a o priestore, aký dostalo zákulisie majstrovstiev sveta.

Ukázalo sa, že slovenská účasť na majstrovstvách sveta v roku 2010 bola pre periodiká kľúčová. Šampionát bol pre nich osobnejší a vtiahol ich do takej miery, že pozornosť venovali z veľkej časti aj zákulisiu tejto udalosti. Okrem toho im venovali aj väčší priestor v rámci svojej športovej rubriky a do dejiska vyslali svojich redaktorov. Ukázalo sa, že futbalové majstrovstvá sveta v roku 2022 neboli pre slovenské periodiká tak osobné a dôležité a pokrývali ich skôr zo športovej stránky. Na druhej strane, oba denníky v roku 2022 pokrývali zo zákulisia šampionátu viac spoločenských tém ako v roku 2010. Nebolo to však v takej miere, ako sme očakávali.

Summary

In the theoretical part of this bachelor's thesis, we showed that sport is highly popular all over the world. Football or the Olympic Games are regularly watched by millions of people. The story from the field reach the fans thanks to sports journalism. As we wrote in the thesis, it has undergone considerable development since the 19th century, and its function and form have changed during this period. The sport has also evolved over the years and in today's form it is a phenomenon that attracts the attention of the biggest sponsors and regularly reaches into social issues and politics. This fact is taken into account by sports journalism, which also focuses on the facts taking place in the background of sports events and does not describe only what is happening on the surface. In the case of covering such events, the fact that an athlete or a representative from their country is presented can also play a fundamental role for the media, apart from social topics.

An example of this is the two World Cups in football, which were the subject of our research. The preparation for the championships was a priority for the host countries and for the people of the country this opportunity meant a huge privilege. In the case of Qatar, we have shown how far into politics an event of such dimensions can reach. The media's attention was also attracted here by things that took place in the background of the championship. These included, for example, the living conditions for working migrants in the country. The choice of Qatar as the organizer of the World Cup also raised doubts.

Based on the presented facts, we compared the media coverage of these two sports events. Two facts played a key role in the research of the championships. In 2010, it was the historic participation of the Slovak national team in the World Cup in football. In 2022, it was a controversial host country. Between the years, we compared the space given to

championships in newspapers, the authors of individual articles and the content of specific texts. We also considered the total scope of the sports column in the media between the years to be an essential piece of data. The need to address social issues and the affection for the representation from one's own country played a fundamental role in covering the championships.

In the case of the *SME* newspaper, two of the four hypotheses were confirmed. They related to the extent it devoted to the World Cup between years and the authors of the articles. Our assumptions about the content of the articles were not correct in this case. In the case of the *Sport* newspaper, two hypotheses also proved to be true. They related to the extent of the newspaper's coverage of tournaments and the content of behind-the-scenes articles. Hypotheses about the authors and the space that was given to behind-the-scenes themes of the World Cup were not confirmed.

It turned out that Slovakia's participation in the World Cup in 2010 was crucial for the periodicals. The championship was more personal for them and drew them in to such an extent that they paid attention to a large part of the behind the scenes of this event. In addition, they devoted more space to them in their sports column and sent their authors to the scene. It turned out that the football world championship in 2022 was not so personal and important for Slovak periodicals and they covered it more from the sports side. On the other hand, both newspapers in 2022 covered more social topics from behind the scenes of the championship than in 2010. However, it was not to the extent that we expected.

Zoznam použitej literatúry

Knižné zdroje

ANDREWS, Phil. *Sports journalism: a practical introduction*. Second edition. Thousand Oaks, CA: Sage Publications, 2017. ISBN 9781446294871.

BOYLE, Raymond. *Sports journalism: context and issues*. London: SAGE, 2006, ix, 198 s. ISBN 1-4129-0798-5.

Česká televize. *KODEX ČESKÉ TELEVIZE: zásady naplňování veřejné služby v oblasti televizního vysílání*. 2003, 46 s. ISBN 80-85005-46-8.

FRANKLIN, Bob. *Newszak and news media*. London: Arnold, 1997, 307 s. ISBN 0-340-61416-1.

HARTLEY, Ray. *The big fix: how South Africa stole the World Cup*. Jonathan Ball Publishers, 2016, 258 s. ISBN 1-86842-725-0

ROWE, David. *Sport, culture, and the media: the unruly trinity*. Buckingham [England]: Open University Press, 1999. ISBN 0-335-20202-0.

SEDLÁKOVÁ, Renáta. *Výzkum médií: nejužívanější metody a techniky*. Praha: Grada Publishing, 2014, 539 s. ISBN 978-80-247-3568-9.

STAŠKO, Mojmír. *MS vo futbale 2010*. Bratislava: Šport Press, 2010. ISBN 9788085742411.

STAŠKO, Mojmír. *MS vo futbale 2022*. Bratislava: Šport Press, 2023. ISBN 9788085742602.

TRAMPOTA, Tomáš a VOJTĚCHOVSKÁ, Martina. *Metody výzkumu médií*. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-683-4.

Odborné elektronické publikácie

2022 FIFA World Cup Bid Evaluation Report: Qatar. *FIFA* [online]. 2010 [cit. 2023-12-06].

Dostupné z:

<https://digitalhub.fifa.com/m/3041e390c9c0afea/original/fd4w8qgexnrxmquwsb7h-pdf.pdf>

BECK, Daniel a Louis BOSSHART. *Sports and media Communication research trends: Communication research trends* [online]. 2003, **22**(4), s. 4-6 [cit. 2023-11-21]. ISSN 0144-4646.

Dostupné z:

<https://citeseerx.ist.psu.edu/document?repid=rep1&type=pdf&doi=9fa42beb67768953686ebc6281cd96d9c3b7ca57>

BOYLE, Raymond. Sports Journalism. *Digital journalism* [online]. ABINGDON: Routledge, 2017, **5**(5), s. 493-495 [cit. 2023-12-17]. ISSN 2167-0811. Dostupné z:

<https://www-tandfonline-com.ezproxy.is.cuni.cz/doi/full/10.1080/21670811.2017.1281603>

BRANNAGAN, Paul Michael a Richard GIULIANOTTI. The soft power-soft disempowerment nexus: The case of Qatar. *International affairs (London)* [online]. OXFORD: Oxford Univ Press, 2018, **94**(5), s. 1139-1157 [cit. 2023-12-06]. ISSN 0020-5850.

Dostupné z: <https://web-s-ebsohost-com.ezproxy.is.cuni.cz/ehost/pdfviewer/pdfviewer?vid=0&sid=8bf1bb48-9314-4fef-98fd-01b0d00d3e03%40redis>

FRUH, Kyle, Alfred ARCHER a Jake WOJTOWICZ. Sportswashing: Complicity and Corruption. *Sport, ethics and philosophy* [online]. Cardiff: Routledge, 2023, **17**(1), s. 101-118 [cit. 2023-12-17]. ISSN 1751-1321. Dostupné z:

<https://www-tandfonline-com.ezproxy.is.cuni.cz/doi/full/10.1080/17511321.2022.2107697>

MWENYA, Kachembele. Importance of media in sport. *Academia.edu* [online]. [cit. 2024-02-02]. Dostupné z:

https://www.academia.edu/41938481/IMPORTANCE_OF_MEDIA_IN_SPORT

NAURIGHT, John. Global games: Culture, political economy and sport in the globalised world of the 21st century. *Third world quarterly* [online]. BASINGSTOKE: Taylor & Francis Group, 2004, **25**(7), s. 1325-1336 [cit. 2023-11-21]. ISSN 0143-6597. Dostupné z:

<https://www-tandfonline-com.ezproxy.is.cuni.cz/doi/abs/10.1080/014365904200281302>

TRUNEČKA, Ondřej. Kde jsou výsledky, kde popis zápasů? Proměna sportovních rubrik v pondělních vydáních českých deníků. Online. *Studia sportiva*. 2017, roč. 11, č. 1, s. 118-125. ISSN 1802-7679. Dostupné z: <https://doi.org/10.5817/StS2017-1-29>. [cit. 2024-02-15].

Qatar: Promising Little, Delivering Less – Qatar and migrant labour abuse ahead of the 2022 Football World Cup. *Amnesty International* [online]. 2015 [cit. 2023-12-06]. Dostupné z: <https://www.amnesty.org/en/documents/mde22/1570/2015/en/>

Elektronické zdroje

2010 FIFA World Cup statistics. *Football Wiki* [online]. [cit. 2023-12-03]. Dostupné z: https://football.fandom.com/wiki/2010_FIFA_World_Cup_statistics#Clean_sheets

2022 FIFA World Cup qualification. *Wikipedia* [online]. [cit. 2023-12-04]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/2022_FIFA_World_Cup_qualification

Broadcasting of sports events. *Scholarly Community Encyclopedia* [online]. 2022 [cit. 2024-02-20]. Dostupné z: <https://encyclopedia.pub/entry/37447>

DUARTE, Fabio. Most Followed Accounts on Social Media. *Exploding Topics* [online]. 2024 [cit. 2024-04-05]. Dostupné z: <https://explodingtopics.com/blog/social-media-following#ig>

FARRANT, Theo. First ever all-female referee team to take charge at men's World Cup game. *Euronews* [online]. 2022 [cit. 2023-12-04]. Dostupné z: <https://www.euronews.com/culture/2022/12/01/all-female-referee-team-to-take-charge-at-mens-world-cup-game-for-the-first-time-ever>

FIFA WORLD CUP QATAR 2022™ IN NUMBERS. *FIFA* [online]. 2022 [cit. 2023-12-04]. Dostupné z: <https://publications.fifa.com/en/annual-report-2022/tournaments-and-events/fifa-world-cup-qtatar-2022/fifa-world-cup-qtatar-2022-in-numbers/>

First live sporting event broadcast on radio. *History* [online]. [cit. 2024-02-03]. Dostupné z: <https://www.history.com/this-day-in-history/historic-sports-radio-broadcasts>

FORTUNE, Quinton. South Africa spent £2.4bn to host the 2010 World Cup. What happened next? *The Guardian* [online]. 2014 [cit. 2023-12-03]. Dostupné z:

<https://www.theguardian.com/football/2014/sep/23/south-africa-2010-world-cup-what-happened>

HOLMES, Jon. Rainbow Laces: How first campaign in 2013 got Premier League talking about gay footballers. *Skysports* [online]. 2023 [cit. 2023-02-24]. Dostupné z: <https://www.skysports.com/football/news/11095/13023497/rainbow-laces-how-first-campaign-in-2013-got-premier-league-talking-about-gay-footballers>

HUGHES, Rob. South Africa's World Cup bid gains official blessing. *The New York Times* [online]. 2004 [cit. 2023-12-03]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2004/05/06/sports/south-africas-world-cup-bid-gains-official-blessing.html>

Johnny Harris, 2022, *How Qatar Bought the World Cup*, YouTube video. [cit. 2023-12-06]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=gHjbay54F4U&t=3s>

Neymar či Nagelsmann reagujú na Jankta: Hanba, že o tom musíme hovoriť takto. *Šport.sk* [online]. 2021 [cit. 2023-02-24]. Dostupné z: <https://sport.aktuality.sk/futbal/clanok/neymar-ci-nagelsmann-reaguju-na-jankta-hanba-ze-o-tom-musime-hovorit-takto-2023042511240588524>

One Month On: 5 billion engaged with the FIFA World Cup Qatar 2022™. *FIFA* [online]. 2023 [cit. 2023-01-20]. Dostupné z: <https://www.fifa.com/tournaments/mens/worldcup/qatar2022/news/one-month-on-5-billion-engaged-with-the-fifa-world-cup-qatar-2022-tm>

PATISSON, Pete. Revealed: 6,500 migrant workers have died in Qatar since World Cup awarded. *The Guardian* [online]. 2021 [cit. 2023-12-06]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/global-development/2021/feb/23/revealed-migrant-worker-deaths-qatar-fifa-world-cup-2022>

POLÁŠ, Martin. Redakcia denníka Šport sa presťahovala. *TREND* [online]. 2024 [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: <https://medialne.trend.sk/tlac/redakcia-dennika-sport-presahovala>

Príbeh denníka SME. *SME* [online]. 1998 [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: <https://www.sme.sk/c/2173780/pribeh-dennika-sme.html>

Redakcia. *SME* [online]. 2024 [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: <https://www.sme.sk/red>

RICHTER, Felix. The Biggest game on Earth? *Statista* [online]. 2018 [cit. 2023-01-20]. Dostupné z: <https://www.statista.com/chart/14646/fifa-world-cup-final-tv-viewership/>

STOLL, Julia. Olympic Summer Games total global TV audience in 2008 and 2020. *Statista* [online]. 2023 [cit. 2024-04-05]. Dostupné z: <https://www.statista.com/statistics/280502/total-number-of-tv-viewers-of-olympic-summer-games-worldwide/>

TASR. Slováci v Afrike dohrali. So vztýčenou hlavou. *Hospodárske noviny* [online]. 2010 [cit. 2023-12-03]. Dostupné z: <https://hnonline.sk/sport/317767-slovaci-v-afrike-dohrali-so-vztycenou-hlavou-video>

V boji proti rasizmu treba prejsť od slov k činom. *SITA* [online]. 2010 [cit. 2023-12-17]. Dostupné z: <https://sita.sk/v-boji-proti-rasizmu-treba-prejst-od-slov-k-cinom/>

Vydavateľ. *SME* [online]. 2024 [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: <https://www.sme.sk/dok/20442582/vydavatel>

WARD, Ian. The many, many controversies surrounding the 2022 World Cup, explained. *Vox* [online]. 2022 [cit. 2023-12-06]. Dostupné z: <https://www.vox.com/world/23450515/world-cup-fifa-qatar-2022-controversy-scandals-explained>

WARD, Ian. The many, many controversies surrounding the 2022 World Cup, explained. *Vox* [online]. 2022 [cit. 2023-12-06]. Dostupné z: <https://www.vox.com/world/23450515/world-cup-fifa-qatar-2022-controversy-scandals-explained>

Tlačené periodiká

SME. Bratislava: Petit Press. Roč. 18 (2010), č. 133-140. ISSN 1335-440X.

SME. Bratislava: Petit Press. Roč. 30 (2022), č. 221-228. ISSN 1335-440X.

Šport. Bratislava: Šport Press. Roč. 76 (2022), č. 267-275. ISSN 0139-7001.

Šport. Bratislava: Šport Press. Roč. 64 (2010), č. 133-140. ISSN 0139-7001.

Zoznam príloh

- Príloha č. 1: Športová rubrika, *SME* 2010 (graf)
- Príloha č. 2: Počet strán v jednotlivých dňoch, *SME* 2010 (tabuľka)
- Príloha č. 3: Autori článkov, *SME* 2010 (graf)
- Príloha č. 4: Autori a témy, *SME* 2010 (tabuľka)
- Príloha č. 5: Témy šport a zákulisie, *SME* 2010 (graf)
- Príloha č. 6: Typ zákulisia, *SME* 2010 (graf)
- Príloha č. 7: Športová rubrika, *SME* 2022 (graf)
- Príloha č. 8: Zastúpenie MS v jednotlivých dňoch, *SME* 2022 (tabuľka)
- Príloha č. 9: Autori článkov, *SME* 2022 (graf)
- Príloha č. 10: Témy šport a zákulisie, *SME* 2022 (graf)
- Príloha č. 11: Typ zákulisia, *SME* 2022 (graf)
- Príloha č. 12: Športová rubrika, *Šport* 2010 (graf)
- Príloha č. 10: Zastúpenie MS v jednotlivých dňoch, *Šport* 2010 (tabuľka)
- Príloha č. 11: Autori článkov, *Šport* 2010 (graf)
- Príloha č. 12: Témy šport a zákulisie, *Šport* 2010 (graf)
- Príloha č. 13: Zákulisie a šport v jednotlivých dňoch, *Šport* 2010 (tabuľka)
- Príloha č. 14: Typ zákulisia, *Šport* 2010 (graf)
- Príloha č. 15: Športová rubrika, *Šport* 2022 (graf)
- Príloha č. 16: Zastúpenie MS v jednotlivých dňoch, *Šport* 2022 (tabuľka)
- Príloha č. 17: Autori článkov, *Šport* 2022 (graf)
- Príloha č. 18: Témy šport a zákulisie, *Šport* 2022 (graf)
- Príloha č. 19: Typ zákulisia, *Šport* 2022 (graf)